

ДОВІДНИК КОМАНДИРА

ДЛЯ КОМАНДИРІВ
РОТ, ВЗВОДІВ ТА ВІДДІЛЕНЬ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

ДОВІДНИК КОМАНДИРА ЗС УКРАЇНИ ПРИЗНАЧЕНИЙ ДЛЯ КОМАНДИРІВ ВІДДІЛЕНЬ, ВЗВОДІВ ТА РОТ.

Положення Довідника слід використовувати творчо, не допускаючи шаблонів під час виконання бойових завдань.

*«Доктрина — останній притулок
для позбавлених уяви людей»*

Джеймс Меттіс

Генерал у відставці, міністр оборони США (2017–2018)

ЗМІСТ

- 1 Підготовка підрозділу до виконання бойового завдання. Контроль готовності підрозділу
 - 2 Бойовий наказ командира
 - 3 Підрозділ в районі зосередження
 - 4 Марш підрозділу
 - 5 Підрозділ в обороні
 - 6 Зміна підрозділів
 - 7 Оборона у населеному пункті
 - 8 Підрозділ у наступі
 - 9 Дії вночі
 - 10 Як діяти при потраплянні у засідку
 - 11 Як діяти при потраплянні під вогонь артилерії і удар авіації
 - 12 Як здійснюється медична евакуація
 - 13 Як надати психологічну допомогу
 - 14 Порядок виклику вогню артилерії
 - 15 Порядок корегування вогню артилерії
 - 16 Доповідь про обстановку
 - 17 Запит на медичну евакуацію
 - 18 Запит на вогневу підтримку
 - 19 Доповідь про виявлення СВП, ВВП
 - 20 Основні умовні тактичні знаки
 - 21 Додатки
 - 22 Додаток А. Перелік зброї та МТЗ, наявність і стан яких необхідно перевірити (варіант)
 - 23 Додаток Б. Бойовий наказ командира роти (варіант)
 - 24 Додаток В. Попереднє бойове розпорядження командира роти (варіант)
 - 25 Додаток Г. Доповідь обстановки (варіант)
 - 26 Додаток Д. Типові команди, які подає командир в бою
-

1. ПІДГОТОВКА ПІДРОЗДІЛУ ДО ВИКОНАННЯ БОЙОВОГО ЗАВДАННЯ. КОНТРОЛЬ ГОТОВНОСТІ ПІДРОЗДІЛУ

ПІДРОЗДІЛ МАЄ БУТИ ЗАВЖДИ ГОТОВИМ ДО ДІЙ

ВАШ ПІДРОЗДІЛ ОТРИМАВ БОЙОВЕ ЗАВДАННЯ.

Що необхідно зробити насамперед?

- Зорієнтувати підлеглих про майбутні дії (наступ, оборона, штурм, марш, засідка, супроводження колони тощо).
- Негайно приступити до виконання найбільш тривалих заходів підготовки (ремонт зброї і техніки, отримання необхідних матеріально-технічних засобів зі складів батальйону, бригади).

Які подальші дії?

- Організувати:
 - Доукомплектування підрозділів озброєнням, технікою, матеріально-технічними засобами, поповнення боєкомплекту.
 - Дозаправлення техніки ПММ.
 - Розміщення (укладку) матеріально-технічних засобів на техніку (транспорт).
 - Чищення зброї, обслуговування техніки, спорядження боєприпасів.
- За наявності часу провести тренування особового складу з виконання елементів майбутнього завдання (порядок подолання мінних полів, цілевказання в бою, взаємодія підрозділів під час охоплення (обходу) противника, проведення вогневої засідки, порядок охорони автомобільної колони тощо).
- Упродовж всієї підготовки підрозділу вживати заходів щодо підтримання мотивації та високого морально-психологічного стану військовослужбовців.

Що далі?

- У призначений час контролювати готовність підрозділу до виконання бойового завдання.

ПЕРЕВІРКА ГОТОВНОСТІ ПІДЛЕГЛИХ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ
— ОБОВ`ЯЗОК КОМАНДИРА

Перевірка проводиться з метою упевнитись, що:

- Кожний військовослужбовець особисто готовий до виконання бойових завдань, а також готовий діяти в складі підрозділу.
- Усі зразки озброєння і техніки, боєприпаси та інші засоби готові до бойового застосування.

До перевірки готовності залучаються усі командири, які використовують для цього контрольні аркуші (чеклисти).

У ЧЕКЛИСТ ПОТРІБНО ВКЛЮЧАТИ УСЕ —
ВІД ПТКР ДО ЗАПАЛЬНИЧОК.

№ з/п	ЗАСОБИ	ВІДМІТКА ПРО ПЕРЕВІРКУ
1	Особиста зброя:	
1.1		
...		
2	Особисте спорядження:	
2.1		
...		
3	Медичні засоби:	
3.1		
...		
4	Бойові машини та автомобілі:	
4.1		
...		
5	Колективна зброя:	
5.1		
...		
6	Засоби зв'язку:	
6.1		
...		
7	Засоби нічного бачення:	
7.1		
...		
8	Топографічні карти та канцелярське приладдя:	
8.1		
...		
9	Шанцевий інструмент:	
9.1		
...		
10	Бойові документи (бойові накази (бойові розпорядження))	
11.1		
...		
	Інше	

G.O.T.W.A

Протокол доповіді, що надається командиром своєму заступнику, старшому групи, відповідальній особі, в ситуації, коли командир відокремлюється від свого підрозділу

G (going) КУДИ Я ЙДУ	Я висуваюся для проведення рекогностування, на північ, в напрямку орієнтира №2. Повернувся з північного сходу
O (others I'm taking) КОГО Я БЕРУ З СОБОЮ	Зі мною йде екіпаж аеророзвідки «Горобець», снайпер «Чиф», його другий номер «Майстер» та командир 1 взводу «Вайт»
T (time of my return) ЧАС МОГО ПОВЕРНЕННЯ	Я планую повернутись о 09:00. До того, кожні півгодини я буду виходити на зв'язок радіостанцією, основний канал 5, запасний канал 7
W (what to do...) ЩО РОБИТИ, ЯКЩО Я НЕ ПОВЕРНУСЯ	Якщо до цього часу я не повернуся: викликати мене по основному і запасному каналах зв'язку. У разі відсутності відповіді до 09:30, доповісти оперативному черговому батальйону
A (action if I take hit) ЯК ДІЯТИ ЯКЩО: - у мене / у вас почався бій - я був поранений / у вас є поранені	Якщо противник вас не виявив, в бій не вступати. При контакті відкривати вогонь з запасних позицій, доповісти оперативному черговому, утримувати позиції

2. БОЙОВИЙ НАКАЗ КОМАНДИРА

БОЙОВІ ЗАВДАННЯ ПІДПОРЯДКОВАНИМ ПІДРОЗДІЛАМ
ДОВОДЯТЬСЯ БОЙОВИМИ НАКАЗАМИ (ПОПЕРЕДНІМИ
БОЙОВИМИ РОЗПОРЯДЖЕННЯМИ),
А У БОЮ – БОЙОВИМИ РОЗПОРЯДЖЕННЯМИ.

БОЙОВИЙ НАКАЗ ВІДДАЄТЬСЯ ГОЛОСОМ
АБО ДОВОДИТЬСЯ ТЕХНІЧНИМИ ЗАСОБАМИ ЗВ'ЯЗКУ.

У бойовому наказі командир вказує:

- Висновки з оцінювання противника (склад, положення, характер можливих дій противника, місця розташування його вогневих засобів, сильні та слабкі сторони противника).
- Завдання, які виконуються силами і засобами старшого командира (начальника) в інтересах дій підрозділу, а також завдання сусідів і розмежувальні лінії з ними.
- Бойове завдання роти (взводу) та замисел (спосіб виконання)».
- Після слова «наказую» — бойові завдання відділенням (танкам), доданим підрозділам і вогневим засобам, а також елементам бойового порядку (групам), що створюються.
- Витрати ракет і боєприпасів на виконання бойового завдання.
- Час готовності підрозділу до бою (дій).
- Своє місце, місце заступника, порядок передачі управління.

У попередньому бойовому розпорядженні командир вказує:

- Стислі відомості про противника.
- Об'єкти і цілі, що уражаються в інтересах роти (взводу) засобами старшого командира.
- Бойове завдання підрозділів роти (взводу).
- Основні заходи щодо підготовки до бою та час готовності до дій.
- Час і способи доведення завдань та інші дані.

У бойовому розпорядженні командир вказує:

- Висновки з оцінювання противника.
- Завдання, що виконуються силами і засобами старшого командира на напрямку дій роти (взводу).
- Бойове завдання роти (взводу).
- Час готовності до дій.

При необхідності у ньому можуть бути зазначені завдання батальйону (роти), сусідів та інші дані.

ПРАВИЛА ФОРМУЛЮВАННЯ БОЙОВОГО ЗАВДАННЯ

Для вірного усвідомлення та розуміння бойового наказу командира підрозділу потрібно дати відповідь на 5 запитань:

- Хто?
- Що?
- Де?
- Коли?
- З якою метою?

ПРИКЛАД

Хто?	Другому стрілецькому взводу
Що?	атакувати та знищити групу противника,
Де?	яка захопила та утримує розвалини будівлі на перехресті доріг.
Коли?	о 12:30, 24 жовтня
З якою метою?	З метою забезпечення безперешкодного просування підрозділів роти за встановленим маршрутом з 13:00 до 13:15, 24 жовтня.

КОНТРОЛЬ РОЗУМІННЯ БОЙОВОГО ЗАВДАННЯ

Після доведення бойового завдання командир повинен перевірити, чи підлеглі зрозуміли бойове завдання свого підрозділу.

Під час перевірки командир говорить:

- «Прошу повторити своє завдання.»
- «Що і коли робите ви і ваш підрозділ?»
- «Хто і як буде керувати боєм у разі вашого поранення?»

НІКОЛИ НЕ МОЖНА ПЕРЕВІРЯТИ УСВІДОМЛЕННЯ ЗАВДАНЬ ЛИШЕ ЗАПИТАННЯМИ «ЧИ Є ПИТАННЯ?», «ЧИ ВСЕ ЗРОЗУМІЛО?»

Завжди самі переконайтеся в тому, що ваші завдання зрозумілі підлеглим.

3. ПІДРОЗДІЛ В РАЙОНІ ЗОСЕРЕДЖЕННЯ

ВАШ ПІДРОЗДІЛ ОТРИМАВ ЗАВДАННЯ
НА РОЗТАШУВАННЯ В РАЙОНІ.

Що необхідно зробити насамперед?

- Розосередити та приховати техніку та особовий склад перед в'їздом до району розташування.
- Призначити спостерігачів за наземним та повітряним противником.
- Зібрати командирів підрозділів.

Які подальші дії?

- Організувати розвідку району на предмет наявності мін та саморобних вибухових пристроїв (СВП).
- Провести рекогностування району розташування, під час якого визначити:
 - Місце розміщення кожному підрозділу,
 - Місце розгортання командно-спостережного пункту (КСП).
 - Місця обладнання укриттів для техніки (так, щоб її не було видно противнику як із землі, так із повітря) і особового складу.
 - Межі району (за які без вашого дозволу не можна виходити).
 - Сектори відповідальності кожного підрозділу.
 - Склад охорони.
 - Маршрути пересування.
 - Місця для несення служби спостерігачами, черговими вогневими засобами.
 - Маршрути патрулювання.
 - Позиції для оборони.
 - Де і які встановити загородження.
 - Визначити завдання щодо світломаскування.
 - Вказати порядок евакуації з району у разі пожежі, артилерійського обстрілу або удару авіації.
- По завершенню рекогностування дати команду підлеглим командирам завести свої підрозділи у визначені райони.
- Для розміщення особового складу, розгортання КСП обирати місця, які дозволяють швидко обладнати укриття і замаскуватися (лісосмуги, чагарники тощо).
- Маскувати техніку та позиції маскувальними сітками та підручними матеріалами.
- Викликати саперів, якщо виявлено міну, вибуховий (небезпечний) предмет.
- Особисто разом з командирами підрозділів виставити охорону і визначити їй завдання на кожному місці служби та маршруті патрулювання.

- Призначити черговий підрозділ, який першим буде реагувати на різні загрози і вказати місце його збору.
- Для контролю підступів до району зосередження та унеможливлення раптового нападу противника використовувати БПЛА.
- Перевірити правильність (скритність) розташування підрозділу, за потреби дати відповідні вказівки щодо додаткового маскуванню та інженерного обладнання.
- Доповісти старшому командирі про те, що підрозділ розташувався у визначеному районі.

ЯКЩО ВАШ ПІДРОЗДІЛ РОЗТАШОВУЄТЬСЯ В НАСЕЛЕНОМУ ПУНКТІ

- Для розміщення особового складу, розгортання КСП слід обирати підвальні приміщення, а у разі їх відсутності — перші поверхи капітальних цегляних споруд.
- Не розміщувати КСП, запаси боєприпасів та МТЗ на верхніх поверхах кількаповерхових будинків.
- Техніку укривати під навісами або дахами, використовувати маскувальні сітки та інші матеріали.

Якщо ваш підрозділ розташовується на довготривалій строк, то не забувайте перевіряти стан справ підлеглих і тренувати (перевіряти готовність) охорони та чергового підрозділу.

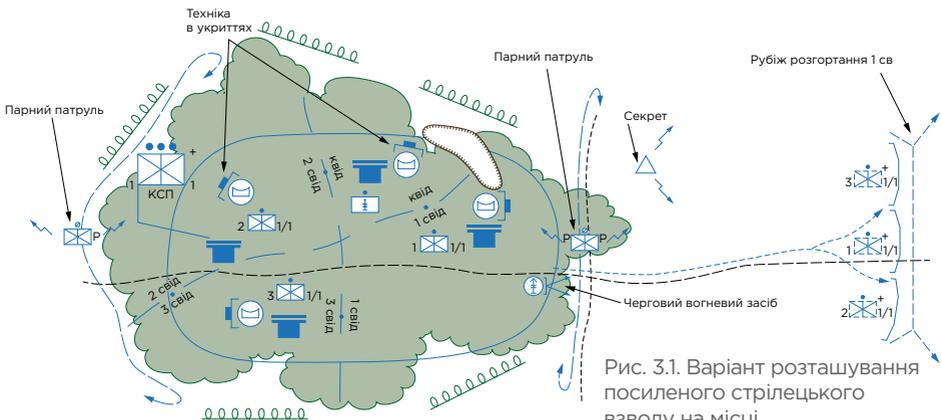

Рис. 3.1. Варіант розташування посиленого стрілецького взводу на місці.

4. МАРШ ПІДРОЗДІЛУ

ВАШ ПІДРОЗДІЛ ОТРИМАВ ЗАВДАННЯ
НА ЗДІЙСНЕННЯ МАРШУ.

Що необхідно зробити насамперед?

- Впевнитись, що особовий склад і техніка готові до здійснення маршу (заслухати доповіді командирів підрозділів).
- Командир має заздалегідь визначити сигнали управління підрозділами на марші і довести їх підрозділу.
- Вивчити маршрут по карті і спланувати годинні, двогодинні і денні (нічні) привали.

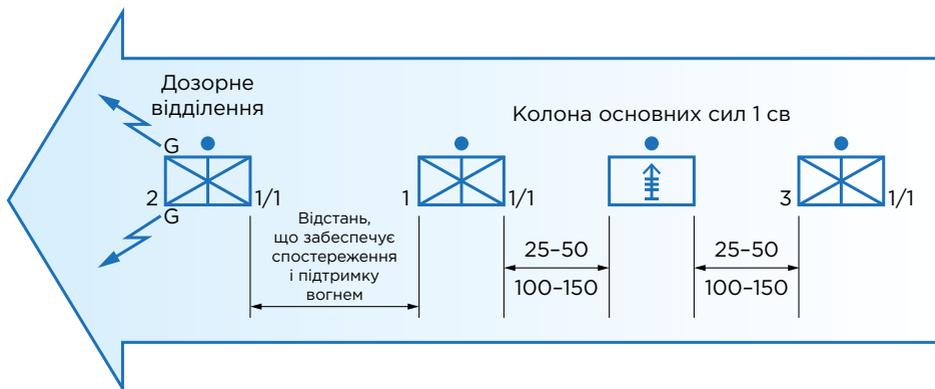

Рис. 4.1.
Варіант побудови похідного порядку 1 стрілецького взводу з кулеметним відділенням.

Які подальші дії?

- Переконатись, що весь особовий склад зайняв свої місця, зброя, боєприпаси, майно завантажені на транспортні засоби (заслухати доповіді командирів підрозділів).
- Подати команду на початок руху похідної охорони та управляти діями дозорного відділення.
- Використовувати БПЛА для розвідки маршруту руху та противника.
- У встановлений час або після команди старшого командира подати команду на початок руху колони головних сил підрозділу.
- Слідкувати по карті та/або за допомогою GPG-приймача, спеціальних додатків, встановлених на планшет чи смартфон, за дотриманням встановленого маршруту руху.
- Слідкувати за дотриманням підрозділами (машинами) встановлених дистанцій та швидкості руху.

ЯКЩО ВАШ ПІДРОЗДІЛ ДУЖЕ РОЗТЯГНУВСЯ (СКУПЧИВСЯ) АБО ДУЖЕ ШВИДКО (ПОВІЛЬНО) ЇДЕ, ПОДАТИ ПО РАЦІЇ КОМАНДУ АБО ВСТАНОВЛЕНИЙ ЗАЗДАЛЕГІДЬ СИГНАЛ НА ЗМЕНШЕННЯ (ЗБІЛЬШЕННЯ) ДИСТАНЦІЇ АБО ШВИДКОСТІ РУХУ.

- Під час привалів та зупинок в зоні ведення бойових дій особовий склад і техніку розосередити та замаскувати по обидва боки дороги.

НЕ ПОТРІБНО РОБИТИ НЕЗАПЛАНОВАНІ
ЗУПИНКИ КОЛОНИ ПІДРОЗДІЛУ.

- У випадку вимушеної зупинки колони головних сил підрозділу потрібно спішити особовий склад, організувати кругове спостереження та оборону (техніка «5-25», наведена нижче).
- У випадку прольоту БпЛА над колоною, потрапляння під артилерійський обстріл необхідно збільшити швидкість і дистанцію між машинами та/або змінити маршрут руху.
- У випадку потрапляння на заміновану ділянку місцевості потрібно силами похідної охорони позначити міну (вибуховий або небезпечний об'єкт), доповісти старшому командирі, змінити маршрут руху.
- У випадку зустрічі дрібних груп противника знищувати його вогнем з ходу, або за неможливості (за потреби) — з місця.
- У випадку зустрічі з переважаючим противником — не вступаючи у вогневий контакт, на максимальній швидкості вийти із зони ураження, доповісти старшому командирі та продовжити марш по іншому маршруту.
- У випадку виходу з ладу однієї із машин в зоні ведення бойових дій — особовий склад, зброю, боєприпаси швидко перевантажити в інші транспортні засоби, машину за можливості евакуювати (буксирувати). В крайньому випадку — знищити.

Що далі?

- З прибуттям до району зосередження (на визначений рубіж) перевірити наявність особового складу, ОВТ.
- Доповісти старшому командирі про прибуття до визначеного району.
- Організувати заняття району зосередження, обслуговування, заправку ПММ ОВТ підрозділу.

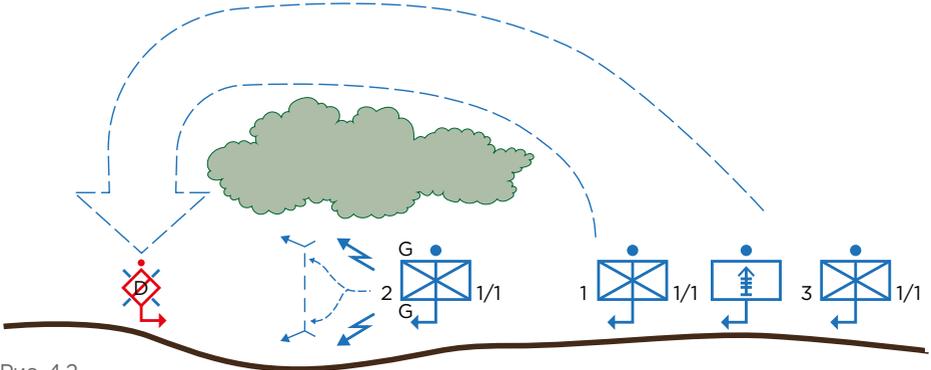

Рис. 4.2.
Варіант знищення дрібних груп противника.

ТЕХНІКА «5-25»

Техніка «5-25» дозволяє забезпечити особовий склад і техніку підрозділу під час зупинки колони (бойової машини, транспортного засобу) з різних причин.

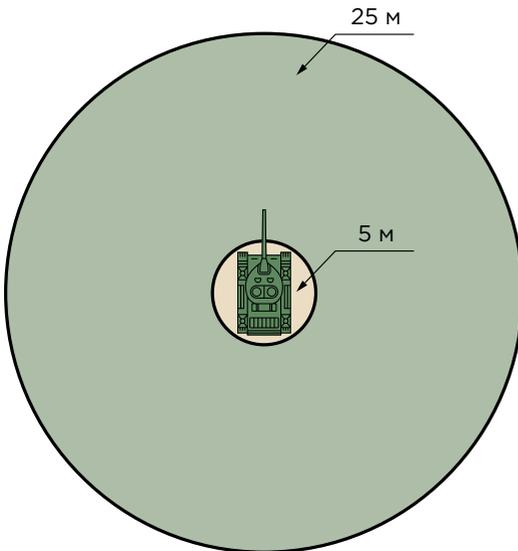

Рис. 4.3.

Техніка 5-25

Зона 5 м: візуальний та фізичний «обшук» місцевості навколо транспортного засобу, під ним та на відстані до 5 м.

Мета: пошук основного заряду керуваного СВП, замкача (радіоприймача, проводу).

Зона 25 м: візуальний та фізичний «обшук» місцевості на дистанцію 25 м від транспортного засобу.

Мета: пошук незамаскованого проводу, огляд зовнішнього периметру на предмет присутності підричника та виявлення ознак присутності противника, який готує проведення засідки.

Перед спішуванням особовий склад візуально оглядає місцевість. Після команди командира (старшого машини) визначений військовослужбовець спішується з машини та здійснює обшук проїзної частини, місцевості по периметру транспортного засобу та під ним, оглядає стан покриття.

Двері (люки) техніки — закриті.

Пересуватися з максимальною уважністю, системно оглядати місцевість. Водій та кулеметник (оператор-навідник) не покидають машини та до «обшуку» не залучаються.

У подальшому два військовослужбовці, визначені командиром, оглядають місцевість на відстані 25 м від машини.

У випадку виявлення СВП — не панікувати. Це може спровокувати небажані дії противника. Ваші дії можуть спостерігатися підривником. Не виконуйте самостійно жодних дій з СВП.

5. ПІДРОЗДІЛ В ОБОРОНІ

МЕТА ОБОРОНИ — ЗНИЩИТИ ПРОТИВНИКА
ТА УТРИМАТИ МІСЦЕВІСТЬ.

ВАШ ПІДРОЗДІЛ ОТРИМАВ ЗАВДАННЯ
ОБОРОНЯТИ ДІЛЯНКУ МІСЦЕВОСТІ.

Що необхідно зробити насамперед?

- Спланувати оборонний бій підрозділу: спрогнозувати дії противника, визначити межі опорного пункту (позиції відділення), визначити бойові завдання підрозділам (військовослужбовцям), довести бойові завдання, провести рекогноситування та організувати взаємодію.
- Підготувати підрозділ до зайняття оборони і ведення бою.

В оборонному бою:

- Концентруйте сили та засоби у потрібному місці в потрібний час.
- Навіть в обороні не забувайте про наступальний дух.
- Робіть все задля безпеки дій.
- Гнучко реагуйте на дії противника.
- Постійно ведіть розвідку.
- Використовуйте місцевість.
- Забезпечуйте координацію дій підлеглих.
- Дбайте про взаємну підтримку.
- Не забувайте про глибину оборони.
- Здійснюйте маневр.
- Використовуйте вогневу потужність зброї.
- Підготуйте і використовуйте резерв.
- Вводьте противника в оману.

Які подальші дії?

- Зайняти опорний пункт (позицію відділення).
- Організувати спостереження за наземним і повітряним противником (в т. ч. вести розвідку БпЛА).
- Організувати зв'язок між підрозділами.
- Встановити загородження перед переднім краєм та на флангах опорного пункту (міни, протипіхотні загородження).
- Створити систему вогню.
- Встановити орієнтири.
- Визначити смуги вогню підрозділів, основні і додаткові сектори стрільби вогневих засобів.
- Забезпечити усі вогневі засоби необхідною кількістю боєприпасів.
- Організувати службу (розподілити особовий склад по змінах, групах та визначити порядок їхніх дій та режим роботи).
- Організувати взаємодію з сусідами.
- Підтримувати зв'язок з мінометними (артилерійськими) підрозділами.
- Здійснити фортифікаційне обладнання опорного пункту (позицій відділення) — обладнати передній

край, вогневі позиції для кожного в/с, КСП, траншеї та ходи сполучень, укриття для особового складу, місця для збереження боєприпасів та матеріально-технічних засобів.

- Максимально замаскувати позиції, техніку.
- Перевірити готовність підрозділу до ведення оборони.
- У визначений час доповісти старшому командирі про готовність підрозділу до ведення оборонного бою.

У разі зайняття опорного пункту в умовах безпосереднього зіткнення з противником (під вогнем стрілецької зброї противника):

- Командир організовує захоплення вказаного (вигідного) рубежу.
- Під час закріплення на вигідному рубежі командир повинен:
 - Швидко ухвалити рішення.
 - Поставити завдання підлеглим командирам на зайняття позицій в указаному опорному пункті.
 - Організовувати спостереження перед фронтом і на флангах опорного пункту.
 - Створити бойовий порядок, систему вогню та організувати інженерне обладнання опорного пункту.
- Командир вивчає місцевість, за необхідності уточнює завдання підрозділам і порядок взаємодії, віддає бойовий наказ. Після цього він складає схему опорного пункту, перевіряє готовність взводу до бою і у встановлений час доповідає старшому командирі.

РЕКОГНОСТУВАННЯ – ВІЗУАЛЬНЕ ВИВЧЕННЯ ПРОТИВНИКА І МІСЦЕВОСТІ З МЕТОЮ УТОЧНЕННЯ БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ ПІДРОЗДІЛАМ

Рекогностування проводить особисто командир роти (взводу) із залученням своїх заступників, командирів штатних, доданих і підтримуючих (взаємодіючих) підрозділів.

Командир роти (взводу) повинен знаходити можливість

для проведення рекогностування, уточнення завдань підрозділам і організації взаємодії на місцевості, особливо на напрямку зосередження основних зусиль. Якщо умови обстановки дозволяють, рекогностування може проводитись до затвердження замислу старшим командиром.

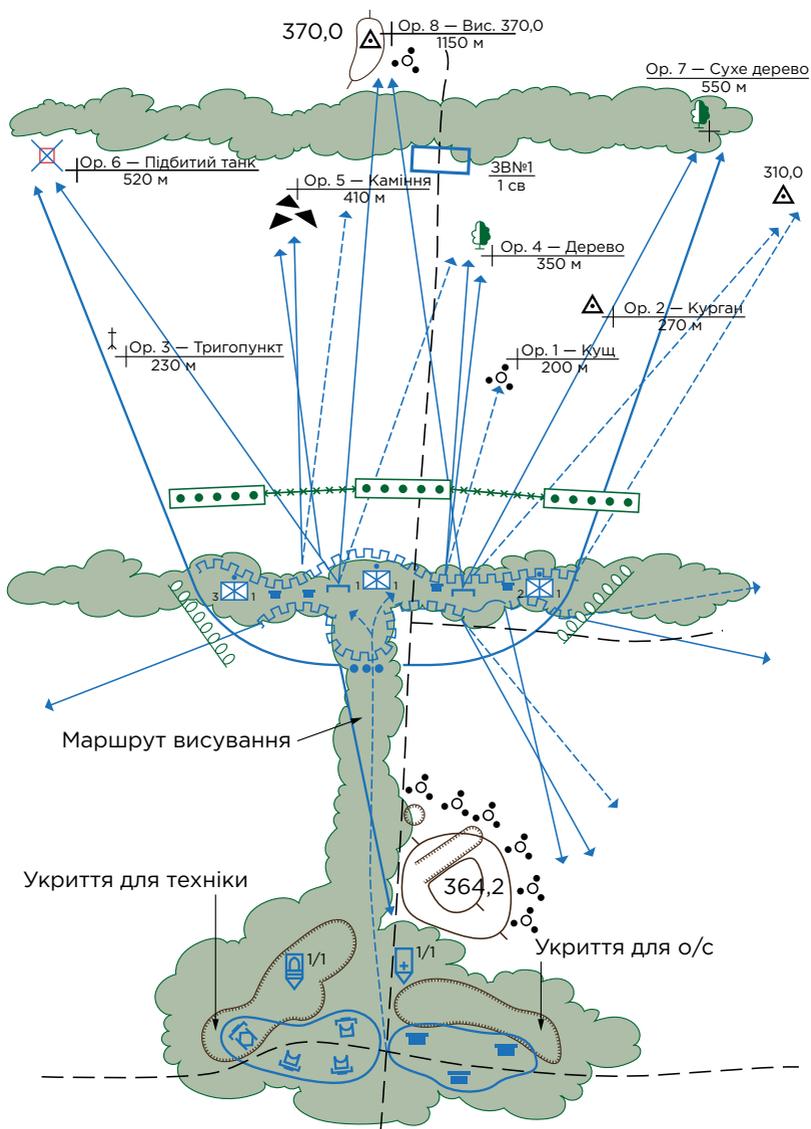

Рис. 5.1.
Варіант дій 1 стрілецького взводу в обороні.

6. ЗМІНА ПІДРОЗДІЛІВ

ВАШ ПІДРОЗДІЛ ОТРИМАВ ЗАВДАННЯ НА ЗМІНУ ІНШОГО ПІДРОЗДІЛУ, ЯКИЙ ВЕДЕ ОБОРОНУ.

Що необхідно зробити насамперед?

- Розосередити та приховати техніку і особовий склад у вихідному районі.
- Призначити спостерігачів за наземним противником та повітрям.
- Зустрітись з командиром підрозділу, який обороняється, та узгодити деталі процесу зміни підрозділів, а саме:
 - Порядок проведення зміни.
 - Терміни спільної роботи командирів підрозділів.
 - Організацію управління і зв'язку.
 - Порядок дій у випадку переходу противника в наступ під час зміни.
- Зібрати командирів підрозділів і зорієнтувати їх щодо подальших дій.

Які подальші дії?

- Провести рекогностування опорного пункту (позиції), під час якого уточнити (визначити):
 - Всі наявні дані про противника (положення противника, розташування його підрозділів і вогневих засобів).
 - Розміщення підрозділів, які передають оборону (опорні пункти взводів, позиції відділень, вогневі позиції вогневих засобів).
 - Систему вогню (сектори і смуги вогню із основних і запасних вогневих позицій).
 - Систему інженерних загороджень (де та які встановлені мінні і невибухові загородження перед переднім краєм і в глибині оборони, чи є об'єкти підготовлені до підриву).
 - Фортифікаційне обладнання опорного пункту (наявність, кількість і ступінь обладнання бліндажів та інших укриттів для особового складу і техніки).
 - Основні і запасні вогневі позиції, траншеї і ходи сполучення, місця (пункту) боєпостачання та інші питання).
 - Вказати командирам підрозділів на провідників (бажано, щоб на кожен взвод був провідник).
 - Визначити шляхи прихованого висування до опорного пункту, місця зустрічі з провідниками.
- Отримати схему опорного пункту (картку вогню), формуляри мінних полів і всі наявні дані про противника від командира підрозділу, який змінюється.
- Прибути в район зосередження, уточнити завдання підлеглим.
- Відправити особовий склад для розгортання (обладнання) КСП.
- У визначений час дати команду командирам взводів (відділень) на висування встановленими маршрутами з вихідного району в пункти зустрічі з провідниками від підрозділу, що обороняється.

- Зміну підрозділів, які займають оборону, слід здійснювати протягом однієї-двох діб (ночей).
- Пересування до позицій здійснювати скрито по ходах сполучення і траншеях або використовувати ліс, лісосмуги, низини тощо.

В УМОВАХ АКТИВНИХ БОЙОВИХ ДІЙ ТЕХНІКУ НЕ СЛІД ВИКОРИСТОВУВАТИ ДЛЯ ТРАНСПОРТУВАННЯ ОСОБОВОГО СКЛАДУ І МАЙНА ДО ПЕРЕДНЬОГО КРАЮ ОБОРОНИ. ТЕХНІКУ КРАЩЕ ЗАЛИШИТИ УКРИТОЮ У ВИХІДНОМУ АБО ІНШОМУ РАЙОНІ РАЗОМ З ВОДІЯМИ (ЕКІПАЖАМИ).

Що далі?

- Із зайняттям опорного пункту (позиції) негайно призначити спостерігачів, особовий склад для охорони, організувати систему вогню.
- знаходитись на КСП разом із командиром підрозділу, який передає опорний пункт.
- Уточнити по засобах зв'язку завдання командирам підрозділів.
- Засоби зв'язку, залишені підрозділом, який здає опорний пункт компенсуються подібними.
- Після заслуховування доповідей підлеглих перевірити готовність до оборони.
- Разом з командиром підрозділу, який передає опорний пункт, оформити акт, в якому зазначити, що, в якій кількості і в якому стані було передано (ліс, польовий кабель тощо).
- Доповісти про завершення зміни своєму безпосередньому командирі.

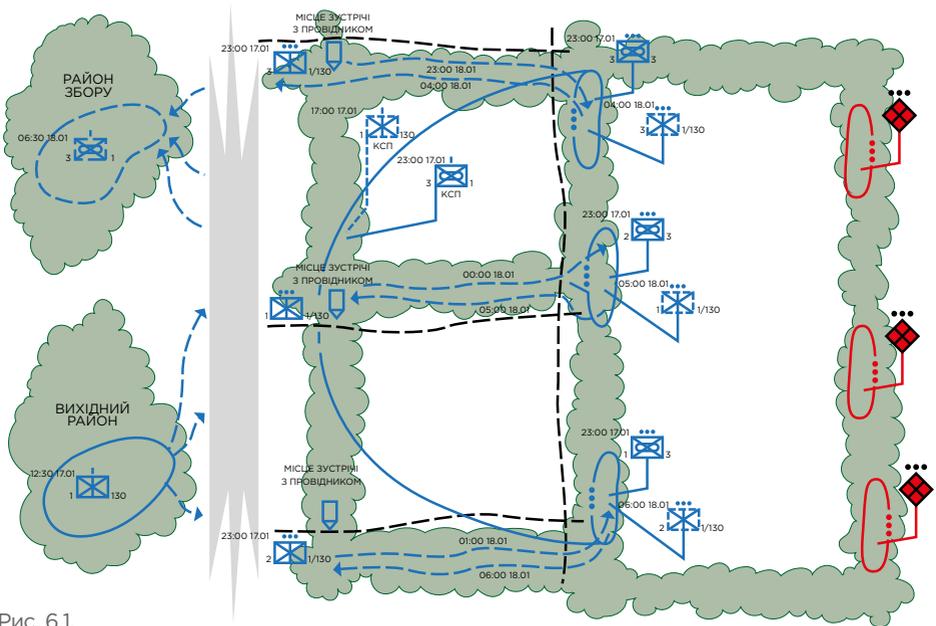

Рис. 6.1.
Варіант заміни 3 мр 1 мб на 1 ср 130 об ТрО.

Що робити, якщо противник розпочав атаку?

- Дати команду на перехід до оборони разом з підрозділами, які передають опорний пункт (позицію).
- Діяти згідно з вказівками командира підрозділу, який здає опорний пункт.
- Після відбиття атаки противника перевірити стан свого підрозділу, надати першу медичну допомогу, евакуювати поранених і продовжити зміну підрозділу.

7. ОБОРОНА У НАСЕЛЕНОМУ ПУНКТІ

ВАШ ПІДРОЗДІЛ ОТРИМАВ ЗАВДАННЯ ОБОРОНЯТИСЯ
В НАСЕЛЕНОМУ ПУНКТІ.

Які особливості дій в населеному пункті ви врахуєте?

- Опорні пункти готувати до кругової оборони, мати між ними вогневий і тактичний зв'язок та з'єднувати їх ходами сполучення.
- Дії в населеному пункті умовно треба ділити на дії на чотирьох рівнях:
 - Рівень дахів.
 - Рівень поверхів будівель.
 - Рівень землі.
 - Рівень підземних комунікацій.
- Рота може обороняти широку вулицю, площу або невеликий населений пункт.
- Опорний пункт роти може включати квартал або кілька будинків, пристосованих до кругової оборони.
- Для огляду підступів до оборони та встановлення маршрутів висування противника використовувати БпЛА.
- Роті (взводу) можуть додаватися гармати (міномети), вогнемети, ПТРК й інші вогневі засоби.
- Для оборони використовувати капітальні цегляні будівлі, які мають підвали з кількома виходами.
- Підземні комунікації використовувати як маршрути постачання та евакуації, шляхи маневру підрозділів та укриття.
- Додані танки використовувати централізовано для дій з підготовлених вогневих позицій або додавати «піхотним» підрозділам для їх безпосередньої підтримки.
- Систему вогню будувати так, щоб поєднувати фланговий і перехресний вогонь стрілецької зброї, танків і інших вогневих засобів, виділених для стрільби прямою наводкою, з вогнем артилерії із закритих вогневих позицій і загородженнями всіх видів.
- Особливу увагу надавати вогню всіх засобів уздовж вулиць, по перехрестях, підходах до мостів

і шляхопроводів, підступах до водних перешкод, виходах до площ, у проміжках між будівлями.

- Вогневі засоби розташовувати розосереджено і приховано в найміцніших, у першу чергу кутових, будівлях і спорудах, переважно в напівпідвальних приміщеннях і нижніх поверхах, а також у довготривалих вогневих спорудах, встановлених на перехрестях, у парках та інших незабудованих місцях.
- Частину вогневих засобів розміщати на середніх і верхніх поверхах будівель.
- Протитанкові засоби ешелонувати в глибину уздовж вулиць і бульварів, а переважну більшість цих засобів розташовувати безпосередньо в опорних пунктах.
- Вогневі позиції БМП (БТР), танків обирати на околиці населеного пункту або на перехрестях вулиць та в інших місцях, які дозволяють вести вогонь уздовж декількох вулиць на велику відстань, насамперед за мурованими стінами (парканами) або іншими міцними спорудами. Такі вогневі позиції повинні прикриватися вогнем механізованих (стрілецьких) підрозділів.
- Протитанкові засідки влаштовувати в провулках, біля шляхопроводів і важливих перехресть, а також у складках міської місцевості.
- Створювати мобільні протитанкові групи (резерви) на автомобілях з підвищеною прохідністю.
- Для затримки та зупинки противника облаштовувати загородження: завали на дорогах, дріт на кілках, протитанкові рови тощо.
- На головних перехрестях встановлювати керовані фугаси.

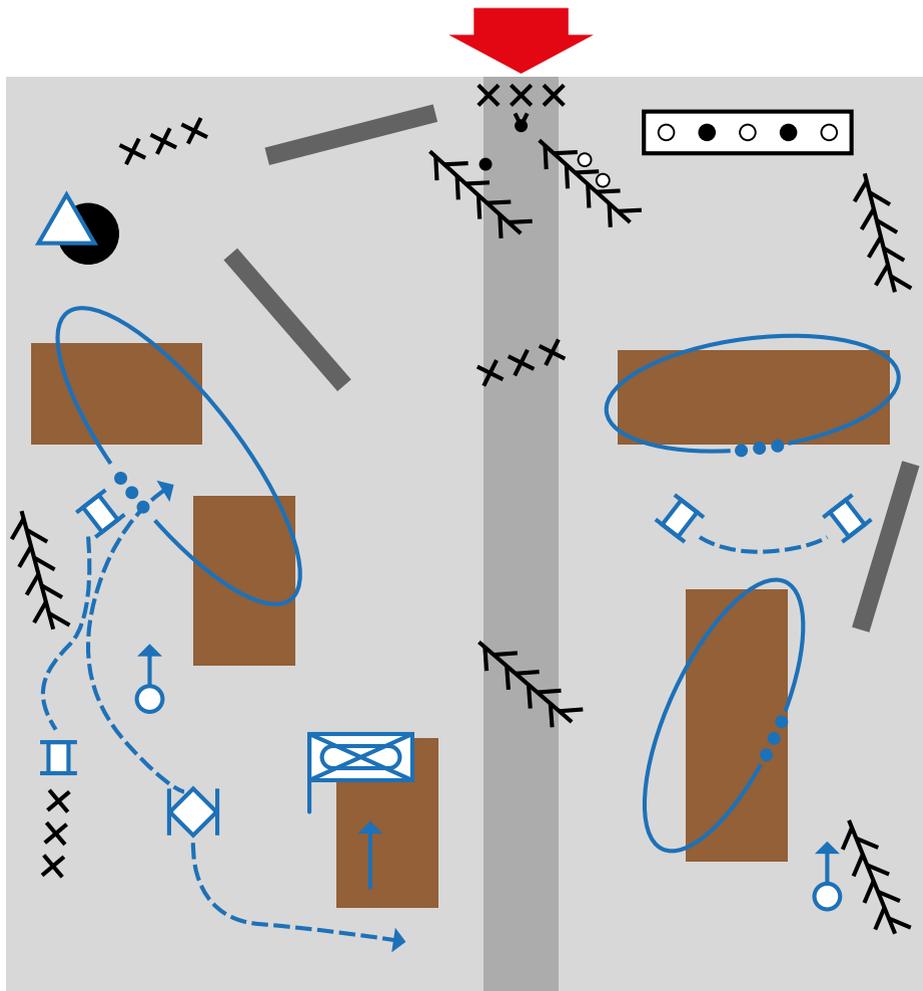
Які правила дій підрозділу ви встановите?

- В небі постійно повинен бути свій БпЛА. Це дозволить не тільки вести розвідку противника, а також контролювати дії своїх підрозділів —

від якості маскуванню до упорядкування переміщень в межах опорних пунктів, позицій.

- Коли стемніє і інтенсивність бойових дій зменшиться, подавати на КСП старшого командира потреби у боєприпасах, продовольстві та медикаментах.
- Встановити точку (пункт), в яку необхідно здійснити доставку боєприпасів та матеріально-технічних засобів.
- Обмежити пересування від КСП роти до КСП взводу і взагалі будь-які зайві пересування.
- Визначити, хто буде управляти підрозділом у разі вашої відсутності.
- Усім дивитись під ноги, бо багато боєприпасів не вибухають.
- Спостереження за наземним та повітряним противником повинно бути постійним. Навіть під час обстрілу має бути спостерігач зі сталевими нервами, щоб до вас не зайшли з будь-якого боку.
- Під час використання засобів зв'язку використовувати заздалегідь встановлені сигнали, шифрувати назви місцевих предметів, вулиць тощо.
- Бензоагрегати виносити від КСП та позицій.
- Постійно тримати зв'язок з позиціями. Коли бійці знають, що ви поряд, це підтримує морально-психологічний стан підрозділу на висоті.

ОСНОВУ ОБОРОНИ НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ
СКЛАДАЄ СИСТЕМА ОПОРНИХ ПУНКТИВ
І ВОГНЕВИХ ПОЗИЦІЙ, ЯКІ ПЕРЕКРИВАЮТЬ
ВУЛИЦІ, МАЙДАНИ І НАЙВАЖЛИВІШІ ОБ'ЄКТИ.

	Протитанковий рів		Опорний пункт взводу
	Протитанкові іжаки		Спостерігач
(корегувальник вогню)
	Мобільна протитанкова група		Завал
	Танкова засідка		Керований фугас
	Переносний зенітно-ракетний комплекс		Міномет

Рис. 7.1.
Варіант оборони вулиці.

Бій в урбанізованій місцевості

- Накопичення. Створіть запаси матеріально-технічних засобів.
- Команда. Найменший підрозділ повинен складатися мінімум з 3–5 бійців — однієї людини при веденні спостереження чи переміщенні між позиціями недостатньо.
- Далекоглядність. Плануйте та готуйте шляхи відходу як з оборонних позицій, так і з ділянок проведення наступальних дій. Для цього можна використовувати підземні комунікації, якщо їх немає — створювати самостійно. Вони замаскують ваш рух та захистять від ураження противником.
- Пильність. Противник з метою нарощення зусиль в наступі, або проведення контратаки під час оборони може спробувати провести штурмові дії вночі та непомітно зблизитися з вашими позиціями, щоб застати зненацька. Тому кількість бійців, що сплять в один і той самий час не може складати $2/3$ від загальної кількості на позиції.
- Вода. Без неї людина живе 3 дні. Майте запас води з собою: фляга чи камельбек на спорядженні та пляшка у рюкзаку. На позиції обов'язково має бути запас води.
- Підготовка. Проводьте оцінку умов місцевості та враховуйте при плануванні. Після цього постійно покращуйте захищеність власних позицій та обладнуйте перешкоди для противника.
- Гнучкість. Противник адаптується до ваших дій, тактики бою, підходів до виконання завдань, напрямків зосередження зусиль, темпу активності. Не дійте шаблонно, змінюйте напрямки своєї активності та дійте нестандартно.
- Система вогню та маневри. Поєднуйте вогонь прямою та непрямою наводкою, розподіліть вогневі засоби надаючи перевагу напрямкам зосередження зусиль противником та враховуючи особливості зброї. Бойові групи повинні переміщуватися швидко і під прикриттям вогнем.

- Чисельність і зосередження. Будьте готові застосувати великі групи бійців в критично важливі моменти, але не забувайте за розосередженість та організованість.

Ведення оборонних дій в місті надає суттєву перевагу захисникам, які мають можливість користуватися укриттями та підземними комунікаціями під час обстрілів та наносити вогневе ураження з будинків по противнику, який переміщується внизу. Сторона, яка наступає, вимушена долати великі відкриті ділянки: вулиці, площі та провулки, щоб зблизитися з об'єктом атаки — в цей час вона буде дуже вразлива.

Направляйте ворога вогнем та загородженнями в зони, де ви зосередите свої сили та засоби для його знищення. Створюйте міцні та складні для подолання перешкоди. Перекривайте всі вулиці, провулки, двері та вікна. Перетворюйте місто на лабіринт, долаючи який ворог потраплятиме в заготовлені засідки.

Маскуйте свої позиції та ОіВТ від ураження противником та створюйте макети та хибні позиції — це змусить противника вести хаотичний вогонь.

Будьте непомітні, пересувайтеся всередині будівель, поміж пасток, підземними комунікаціями і ворог не зможе вас виявити. Використовуйте підземні шляхи. Якщо вони відсутні — викопайте. Перед тим штурмом противник спробує знищити підрозділи в міських спорудх. Ви зможете використати підземні шляхи для укриття, або для переміщення до них, забезпечити зберігання запасів.

Зробіть бійниці в будинках та намагайтеся вести прицільний вогонь. Так серед противника підуть чутки про велику кількість снайперів і кількість готових йти в наступ суттєво знизиться.

Наразі основний метод захоплення захищеної міської споруди це її знищення або створення проходів в стінах за допомогою вибухових зарядів чи артилерії, а потім зачистка піхотою.

8. ПІДРОЗДІЛ В НАСТУПІ

МЕТА НАСТУПУ — РОЗГРОМИТИ ПРОТИВНИКА
ТА ЗАХОПИТИ МІСЦЕВІСТЬ (РУБІЖ).

ВАШ ПІДРОЗДІЛ ОТРИМАВ ЗАВДАННЯ НАСТУПАТИ ДЛЯ
ЗНИЩЕННЯ ПРОТИВНИКА ТА ЗАХОПЛЕННЯ ЙОГО ОПОРНОГО
ПУНКТУ.

В наступальному бою:

- Захоплюйте і утримуйте ініціативу.
- Концентруйте сили на потрібному напрямку.
- Здивуйте противника своїми діями.
- Дбайте про безпеку.
- Будьте гнучкими у реалізації плану.
- Збирайте інформацію про противника.
- Виробляйте прості плани.
- Шокуйте противника і дійте сміливо.
- Дійте в глибину оборони противника.
- Готуйте і своєчасно використовуйте резерви.
- Координуйте дії бойових підрозділів і підрозділів забезпечення.
- Введіть противника в оману.
- Враховуйте місцевість.

Що необхідно зробити насамперед?

- Провести ретельну розвідку опорного пункту противника, мінно-вибухових загороджень противника, позицій вогневих засобів, місця розміщення спостерігачів, снайперів, районів зосередження його резервів, можливих районів вогневих позицій артилерії та мінометів, шляхів підходу до опорного пункту противника з флангів та тилу, стиків і проміжків між підрозділами.
- Для розвідки використати усі можливі сили та засоби (в першу чергу БПЛА), а також інформацію про противника від сусідів та взаємодіючих підрозділів.
- Спланувати наступальні дії підрозділу:
 - Спрогнозувати дії противника.
 - Визначити форму маневру (охоплення, обхід) та маршрути висування підрозділів.
- Визначити порядок:
 - Вогневого ураження противника (з розподілом цілей противника для ураження).
 - Висування, розгортання, подолання своїх мінно-

вибухових загороджень.

- Атаки.
- Підтримки атаки вогнем штатних, доданих та підтримуючих підрозділів.
- Закріплення та розвитку успіху.
- Організації управління та зв'язку.
- Евакуації поранених.
- Поповнення боєприпасів та необхідних матеріально-технічних засобів.
- Визначити бойові завдання усім елементам бойового порядку (штурмовій групі, групі вогневої підтримки тощо), а також доданим підрозділам й окремим військовослужбовцям, які виконують специфічні завдання (снайперам, саперам, операторам БПЛА тощо).
- Довести бойові завдання.
- Провести рекогноситування.
- Організувати взаємодію всередині підрозділу, а також взаємодію із сусідами на час виконання бойового завдання.
- Визначити заходи щодо введення противника в оману та проведення демонстраційних дій, які можуть відволікти сили та засоби противника на інші ділянки його оборони.
- Ініціювати ретельну підготовку підрозділу до ведення наступального бою.
- Організувати забезпечення виконання бойового завдання усіма необхідними засобами.
- Провести тренування дій підрозділів у виконанні найскладніших завдань (на підготовленій ділянці місцевості в тилу), опрацювати питання взаємодії в бою.

Як здійснюється атака (штурм)?

- Приховано (вночі або в умовах обмеженої видимості) групами (підрозділами) зайняти позицію або ділянку місцевості, з якої буде починатися наступ.
- Вогневе ураження опорного пункту противника починається за командою (сигналом) командира підрозділу, який атакує.
- Під час вогневого ураження опорного пункту противника артилерійським (мінометним) вогнем особовому складу атакуючого підрозділу зайняти визначені місця (позиції), з яких по команді почати висування для зближення з противником.
- Для вогневого ураження противника в цей час крім артилерії залучаються й інші вогневі засоби, які виділені для стрільби прямим наведенням (СПГ-9, ДШКМ, АГС-17 тощо).
- Ураження противника здійснюється з максимальною інтенсивністю, а результати вогню фіксуються і корегуються з використанням БПЛА.
- За командою командира підрозділи починають висування до опорного пункту (об'єкта) противника.
- Безперешкодне висування до противника забезпечується вогнем максимальної кількості вогневих засобів та, за можливості, масованим скиданням на противника боєприпасів з БПЛА.
- Для приховування дій атакуючого підрозділу, а також для введення противника в оману використовувати димові гранати (та інші засоби) як на напрямку атаки, так і на напрямках дій сусідів.
- Одночасно з перенесенням вогню в глибину опорного пункту, яке здійснюється по команді командира атакуючого підрозділу, здійснюється атака противника:
 - Група вогневої підтримки забезпечує щільний вогонь кулеметів по противнику, що обороняється, і тим самим забезпечує стрімке просування до траншей противника штурмової групи.

- Снайпери виявляють активні вогневі засоби противника та подавляють їх вогонь.
- Штурмова група, просуваючись по ділянках місцевості, де не виявлені мінно-вибухові загородження противника, використовуючи маневр з флангів просувається до траншеї противника, закидує траншею гранатами та знищує противника на вогневих позиціях вогнем стрілецької зброї.
- Із захопленням траншеї штурмовою групою група вогневої підтримки займає вигідний рубіж та у взаємодії з артилерійськими і мінометними підрозділами не допускає підходу резервів противника, а також не допускає організованого відходу противника з опорного пункту.
- Штурмова група продовжує зачищення траншей, діючи парами (одна пара переміщується уздовж траншеї, інша — у траншеї).
- Знищенню противника в бліндажах, перекритих щілинах передує кидання не менше, ніж двох гранат.
- У разі відкриття артилерією противника вогню по атакуючому підрозділу намагатися якнайшвидше зблизитися з противником та негайно розпочати контрбатарейний вогонь засобами старшого командира по раніше розвіданих підрозділах артилерії противника та таких, що виявляються БпЛА в реальному масштабі часу. Виклик вогню артилерії здійснюється командиром атакуючого підрозділу.
- З подальшим просуванням атакуючого підрозділу в глибину оборони противника підтягнути ближче до штурмової групи КСП командира атакуючого підрозділу, постійно використовувати результати розвідки противника і місцевості БпЛА.
- Надавати першу допомогу пораненим та евакуювати їх до визначеної точки евакуації (на ношах, перетягуванням, перенесенням на собі) здійснювати

бойовими медиками та призначеною евакуаційною групою.

- Завершити знищення противника в опорному пункті, захопити зброю, боєприпаси і полонених.

Що робити, якщо противник контратакує та намагається зупинити наступ усіма можливими способами?

- У разі нанесення по підрозділах, що наступають, ударів вертольотами противника особовому складу та техніці займати укриття (використовувати складки місцевості).
- У разі посиленого опору противника на певних напрямках вживати заходів щодо його охоплення (обходу) і знищення осередків опору у фланг (тил).
- У разі проведення противником контратаки відбити її вогнем з місця усіма видами зброї (обов'язково викликати вогонь артилерії/мінометів) та продовжити наступ у вказаному напрямку.
- При неможливості подолати оборону противника закріпитися на вигідному рубежі, викликати вогонь артилерії, подавити противника. За сприятливих умов — продовжити атаку спільно з резервами старшого командира.

Що робити далі?

- Із захопленням опорного пункту противника негайно визначити вогневі позиції кожному військовослужбовцю, організувати спостереження за повітряним і наземним противником.
- Перевірити наявність особового складу, озброєння, боєприпасів.
- Дати запит старшому командиру на поповнення запасів боєприпасів та необхідних матеріально-технічних засобів.
- Побудувати бойовий порядок для утримання опорного пункту, змінити конфігурацію вогневих

- позицій, які були раніше підготовлені противником.
- Встановити загородження перед переднім краєм та на флангах опорного пункту (міни, протипіхотні загородження).
 - Завершити організацію системи вогню, визначивши чергові вогневі засоби і позиції бойових машин.
 - Удосконалити фортифікаційне обладнання опорного пункту.
 - Максимально замаскувати позиції.
 - Бути в готовності до відбиття контратак противника.

Що робити, якщо атакуючий підрозділ зупинений противником і не досягнув мети дій?

- При неможливості подолати оборону противника закріпитися на вигідному рубежі, викликати вогонь артилерії, подавити противника.
- За несприятливих умов під прикриттям вогню артилерії та димів повернутися до вихідного положення.
- При цьому евакуювати поранених та вбитих.
- За сприятливих умов — продовжити атаку спільно з резервами старшого командира.

ПІД ЧАС АТАКИ РУХАЙТЕСЯ ШВИДКО — ВІД УКРИТТЯ ДО УКРИТТЯ. ВИКОРИСТОВУЙТЕ ДИМИ, ЦЕ НЕ ДАСТЬ ЗМОГУ ПРОТИВНИКУ ТОЧНО ВЕСТИ ВОГОНЬ ПО ВАМ. ЗАСТОСОВУЙТЕ УСЕ ОЗБРОЄННЯ, ЯКЕ У ВАС Є, НЕ ЖАЛІЙТЕ ЙОГО НІ В ЯКОМУ РАЗІ: ЧИМ ЩІЛЬНІШЕ БУДЕ ВАШ ВОГОНЬ, ТИМ СКОРІШЕ ПРОТИВНИК ВПАДЕ В ПАНІКУ.

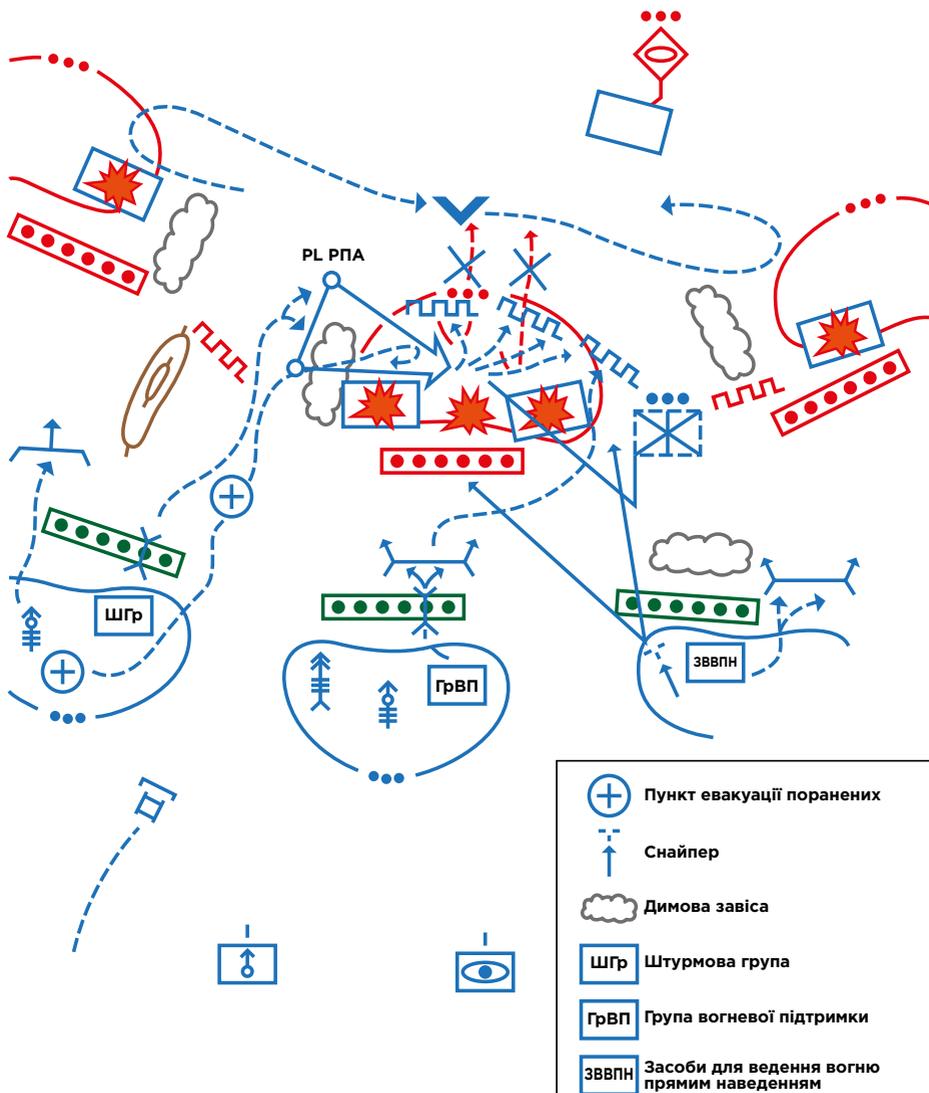

Рис. 8.1.
Варіант штурму опорного пункту.

9. ДІЇ ВНОЧІ

ВАШ ПІДРОЗДІЛ ОТРИМАВ
ЗАВДАННЯ ДІЯТИ ВНОЧІ.

ЩО НЕОБХІДНО ЗРОБИТИ ТА ВРАХУВАТИ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ Й ВИКОНАННЯ БОЙОВОГО ЗАВДАННЯ
ВНОЧІ?

- В світлий час доби визначити орієнтири, які добре видимі в нічних умовах.
- Посилити спостереження.
- Організувати розвідку підслуховуванням.
- Підготувати особовий склад до відбиття раптової атаки противника.
- Посилити охорону техніки на позиціях і місць відпочинку особового складу.
- Організувати службу так, щоб не менше 1/3 особового складу перебували на вогневих позиціях, а решта могла б швидко зайняти свої вогневі позиції за встановленим сигналом (командою).
- Визначити порядок підготовки та застосування приладів нічного бачення.
- Визначити додаткові заходи щодо забезпечення прикриття проміжків і флангів, в т. ч. встановлення додаткових протипіхотних загороджень (рогатки, їжаки тощо).
- Встановити хімічне світло для орієнтирів.
- Спорядити магазини, стрічки трасуючими снарядами та патронами з трасуючими кулями.
- Уточнити способи цілевказання, позначення свого місця положення, взаємного розпізнавання.
- Підготувати дані для стрільби вночі.
- Поповнити запаси трасуючих снарядів, патронів із трасуючими кулями і засобів освітлення місцевості.
- Підготувати пристосування, які забезпечують ведення вогню в певному секторі або по заздальгідь пристріляних рубежах (обмежувальні кілки по горизонталі й висоті, у випадку відсутності нічних прицілів).
- Посилити охорону КСП, місць відпочинку, техніки.
- Визначити нічні місця і позиції спостерігачів, чергових вогневих засобів.
- Визначити порядок використання БПЛА з нічними камерами для розвідки противника та контролю підступів до опорного пункту.

10. ЯК ДІЯТИ ПРИ ПОТРАПЛЯННІ У ЗАСІДКУ

ВАШ ПІДРОЗДІЛ ПІД ЧАС МАРШУ
НА АВТОМОБІЛЯХ ПОТРАПИВ У ЗАСІДКУ.

Що необхідно зробити насамперед?

- Подати команду «Противник — праворуч (ліворуч, з фронту), ДО БОЮ, ВОГОНЬ!».
- Подати команду на вихід неушкоджених машин зі складу колони з зони вогню засідки на максимально можливій швидкості.
- Доповісти командирі по засобах зв'язку про потрапляння у засідку.
- Визначити звідки стріляють та відстань до ворога.
- Кинути димові гранати в бік противника.
- Призначити бійців, які спішилися з пошкоджених машин, для прикриття тилу і флангів підрозділу.

ЯКІ ПОДАЛЬШІ ДІЇ (В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ВІДСТАНІ ДО ПРОТИВНИКА)?

Близька дистанція (відстань кидка гранати)

- Бійцям, які перебувають ближче усіх до противника (гр. 1), кинути по противнику ручні гранати.
- Подати команду групі 2 на стрімку атаку противника під прикриттям вогню (гр. 1, 3) та знищити його.

Дальня дистанція (понад відстань кидка гранати)

- Бійцям в зоні ураження вести вогонь у відповідь по противнику (гр. 1, 2).
- Бійцям, які знаходяться поза зоною вогню противника (гр. 3), здійснити обхід засідки з флангу або вийти в тил противнику.
- Гр. 3 закидає противника ручними гранатами та знищує його вогнем стрілецької зброї.

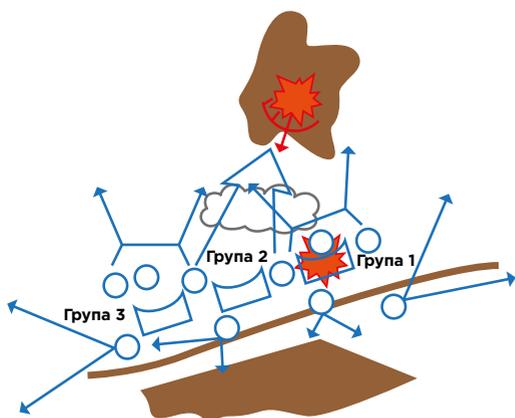

Рис. 10.1.
Дії підрозділу під час потрапляння у засідку з близької відстані.

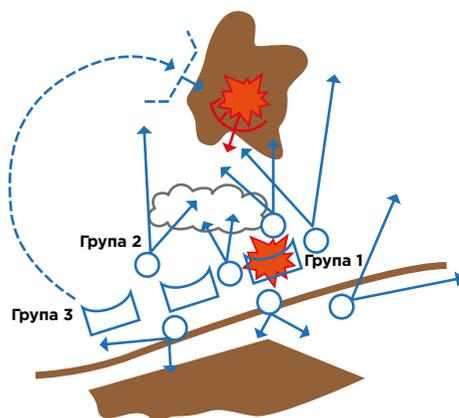

Рис. 10.2.
Дії підрозділу під час потрапляння у засідку з далекої відстані.

Що далі?

- Перевірити, чи залишився живий ворог.
- Перевірити стан свого підрозділу.
- Надати першу медичну допомогу пораненим.
- Доповісти про результат бою командиру.
- Продовжити виконання завдання.

11. ЯК ДІЯТИ ПРИ ПОТРАПЛЯННІ ПІД ВОГОНЬ АРТИЛЕРІЇ ТА УДАР АВІАЦІЇ.

У ВСІХ ВИПАДКАХ ПОТРАПЛЯННЯ ПІД ВОГНЕВИЙ ВПЛИВ
ПРОТИВНИКА УПРАВЛЯЙТЕ ПІДРОЗДІЛОМ.

ПОДАЙТЕ КОМАНДУ «В УКРИТТЯ!»
АБО «СТІЙ, В УКРИТТЯ!»

ДІЇ ПІД ЧАС АРТИЛЕРІЙСЬКОГО ОБСТРІЛУ

З початком ведення противником вогню з гармат, мінометів, РСЗВ негайно подати команду підрозділам на зайняття укриттів.

Використовуйте досвід визначення дальності до вогневих позицій артилерії противника за часом виходів й прильотів. Дійте відповідно до встановленого часу польоту мін та снарядів.

Під час дій в пішому порядку та в опорних пунктах:

- Якщо раптово потрапили під обстріл, негайно ляжте на землю і в жодному разі не вставайте.
- Під час паузи між обстрілами необхідно попластунськи рухатися до найближчих складок місцевості або природного укриття.
- Під час обстрілу опорного пункту треба якомога глибше залягти в окоп. Чим він глибший, тим більше шансів залишитись живим. У перервах між розривами снарядів підіймайте голову над бруствером на рівень очей і ведіть спостереження, ворог може атакувати в перерві.
- Необхідно врахувати, що кущі, а також дерева, електроопори спричиняють вибух уламкових мін та снарядів у повітрі. Як результат — площа ураження збільшується, а уламки можуть непередбачувано змінювати траєкторію руху.
- Якщо когось поранено, то допомогу йому слід надавати лише після закінчення обстрілу. Слід пам'ятати, що обстріл може розпочатись знову.

Під час руху на техніці:

- У разі потрапляння під вогонь артилерії під час руху в автомобілі необхідно оцінити всі фактори та ухвалити рішення: або краще зупинити автомобіль та лягти на узбіччя, або збільшити швидкість руху та змінити напрямок руху.
- Якщо один снаряд (міна) розірвався в стороні від дороги — збільшити швидкість і дистанцію між

машинами та продовжити рух.

- Якщо колона (транспортний засіб) потрапила під час руху під щільний і прицільний вогонь та рухатися далі немає можливості, то слід зупинитися, спішитися і максимально швидко укритися від уламків, використовуючи узбіччя, складки місцевості тощо.
- Не лягати на асфальт та бетон. Асфальт та бетон — додаткова причина збільшення кількості уламків.
- Не знімати шоломи та бронежилети.

ДІЇ ПІД ЧАС НАЛЬОТУ АВІАЦІЇ ПРОТИВНИКА

При нальоті авіації (штурмовиків та вертольотів) дуже важливо не піддаватися паніці.

- Якщо ви перебуваєте на відкритій ділянці місцевості, то ляжте на землю і не дивіться вгору.
- Переповзайте в укриття, якщо воно поруч. У підготовлених заздалегідь траншеях, окопах, ходах сполучень повинні бути додаткові ніші, чарунки, які рятують навіть при потраплянні снаряду безпосередньо в окоп.
- Не біжіть — різкий рух обов'язково приверне увагу пілота штурмовика або вертольоту.
- Пам'ятайте, що вертоліт спочатку робить поворот (у разі занадто малої для стрільби висоти польоту — піднімається), а потім відкриває вогонь.

12. ЯК ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ МЕДИЧНА ЕВАКУАЦІЯ.

У ВАШОМУ ПІДРОЗДІЛІ Є ПОРАНЕНИЙ (ПОРАНЕНІ).

Що необхідно зробити заздалегідь?

- Головному бойовому медику роти **до початку** виконання бойового завдання погодити з медичним пунктом батальйону пункт (пункти) евакуації, куди потрібно доставляти поранених.
- Командир роти (взводу) визначає евакуаційні автомобілі у кількості, що відповідає ймовірним потребам з евакуації, але не менше одного. Для цього слід обирати такий автомобіль (бойову машину), який зможе довести пораненого з пункти збору поранених до пункти евакуації.
- Головний бойовий медик роти доводить до всіх медиків взводів і екіпажів евакуаційних автомобілів пункти евакуації і маршрути руху.
- Бойові медики взводів доводять до **всього** особового складу взводу інформацію про пункт збору поранених (у наступі вона буде змінюватися) і евакуаційний автомобіль.

Що необхідно зробити насамперед?

- Відтягнути пораненого в будь-яке укриття, що прикриє його від вогню противника і уламків, перед тим забравши у нього зброю.
- Перевірити його стан і почати надавати першу медичну допомогу — переважно це накладання турнікета або тампонування рани.
- Інший військовослужбовець повідомляє бойового медика про пораненого і його місцезнаходження.
- Бойовий медик рухається до пораненого, перевіряє його стан і у разі необхідності починає евакуацію з поля бою до **пункту збору**.

Які подальші дії?

- Бойовий медик здійснює евакуацію пораненого до пункту збору поранених. При неможливості використовувати автомобіль чи бойову машину евакуація здійснюється на ношах чи зовсім без них.
- У пункті збору може здійснюватися сортування поранених для визначення черговості їхньої евакуації.
- Бойовий медик запитує дозвіл у командира на використання військовослужбовців для евакуації пораненого.
- Поранений у разі необхідності на пункті збору додатково оглядається бойовим медиком, підготовлюється ним до евакуації (зазвичай поправляються турнікети і робляться уколи знеболювального) і після дозволу бойового медика здійснюється евакуація до пункту, де поранений передається батальйонним медиком.

Що далі?

- Бойовий медик повертається до свого підрозділу. Якщо було залучено додатково військовослужбовців, то вони повертаються до виконання бойового завдання і доповідають командирі.
- Евакуаційний автомобіль з пункту евакуації повертається до пункту збору поранених. Про прибуття водій повідомляє бойового медика.

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ВИЖИВАННЯМ НА ПОЛІ БОЮ

ТАКТИЧНА ЕВАКУАЦІЯ (CASEVAC) евакуація з використанням HE- медичних платформ.

- Пошук та транспортування із зони вогню (Care Under Fire)
- Тимчасова стабілізація (Tactical Field Care)
- Транспортування до Пункту збору поранених (ПЗП, ССР)
- Транспортування до Пункту передачі пораненого (ППП)

МЕДИЧНА ЕВАКУАЦІЯ (MEDEVAC): використання спеціалізованих транспортних засобів (з медичним обладнанням та персоналом) для транспортування поранених.

- Транспортування до Стабілізаційного пункту батальйону (бригади)
- Транспортування до Медичної установи

Пункт збору поранених (ПЗП) – це визначене місце, де здійснюється зосередження, сортування, первинна медична допомога та підготовка поранених для подальшої евакуації.

- автомобільна техніка медичної евакуації

- автомобільна техніка медичний

- санітарний БТР

- санітарний евакуаційний броньований автомобіль

- військовий госпіталь (стаціонарний)

- медичний підрозділ

- медичний склад

- Вертоліт санітарний (медичної евакуації)

- автомобільна техніка невідкладної медичної допомоги

Стабілізаційний пункт призначений для надання медичної допомоги військовослужбовцям, евакуйованим із зони бойових дій, і їхньої стабілізації перед подальшою евакуацією до тилкових медичних установ.

ЗАГАЛЬНІ МІРКУВАННЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РОЗТАШУВАННЯ ПЗП (ССР):

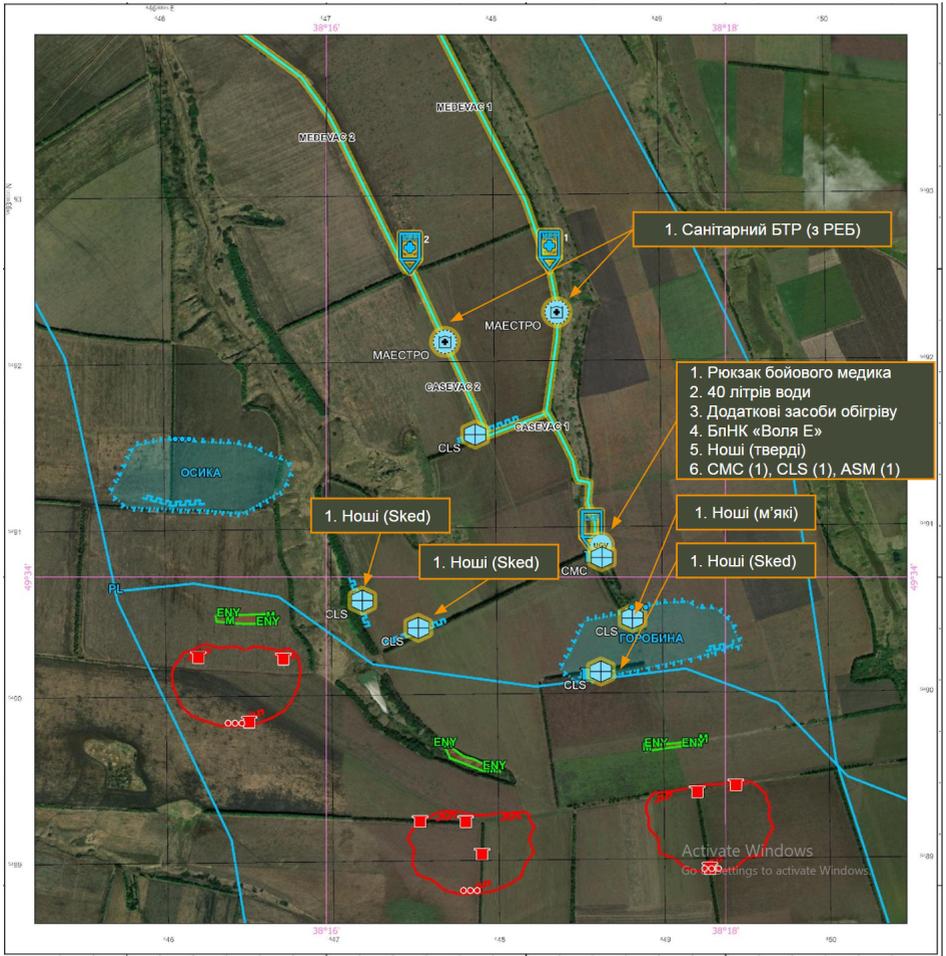
- Обирається на «безпечній відстані» від ЛБЗ, але достатньо близько для швидкої доставки поранених (близько 300–500 м від переднього краю). Під час визначення розташування ОBOB'ЯЗКОВО враховується інтенсивність бойових дій та місця (райони) де передбачається більша кількість ймовірних втрат.
- ПЗП (ССР) має мати достатньо місця для одночасного прийняття кількох поранених через високу інтенсивність бойових дій (в т.ч. неможливість евакуації поранених) та достатню кількість медичних засобів (аптечки IFAK, турнікети, гемостатичні засоби, носі, резерви медикаментів, тощо).
- Має мати укриття від ворожого вогню як прямою наводкою так і з закритих ВП (бліндажі, підвальні приміщення, тощо) та захист від ударних БпЛА противника («сітки рябиці», «окопні засоби РЕБ» тощо).
- Перевагу надають місцям із природним або штучним маскуванням (забезпечення додаткового маскування для уникнення виявлення противником), наявністю під'їзних шляхів для медичного транспорту (броньованого транспорту, багі, квадроцикли, пікапи, БпНК тощо).
- На ПЗП (ССР) роти повинні бути військовослужбовці з рівнем підготовки СМС (1) та CLS (1-2), ASM (1) для допомоги СМС та охорони ПЗП (ССР). Необхідно враховувати ротацію (заміну) персоналу на ПЗП (ССР) для зниження втоми (виснаження) бойових медиків взводу (роти).

ЗАГАЛЬНІ МІРКУВАННЯ ЩОДО РОЗПОДІЛУ МЕДИЧНИХ СИЛ ТА ЗАСОБІВ НА РІВНІ РОТИ:

- Всі в/с повинні мати рівень підготовки ASM. На рівні відділення потрібно мати 2 в/с з рівнем підготовки CLS (в ідеальному варіанті – кожен другий в/с підрозділу повинен мати підготовку рівня CLS).
- По штату ми маємо 1 в/с з рівнем підготовки СМС у взводі та 1 в/с на рівні роти. Враховуючи інтенсивність та способи ведення бойових дій в 2024 році ми рекомендуємо застосовувати фахівців рівня СМС на пунктах збору поранених (ПЗП, ССР), а у випадку складнощів з евакуацією поранених застосовуємо на максимально-мінімальному віддаленні від ЛБЗ. Втрата всіх в/с рівня СМС може бути критичною для підрозділу.
- Кількість в/с з рівнем підготовки CLS та СМС, а також засобів для евакуації має бути пропорційно розподілена враховуючи інтенсивність бойових дій на кожному напрямку (наступу своїх сил, наступу противника)
- Запаси медикаментів та засоби для стабілізації поранених мають бути створені на ПЗП (ССР) та бути в «бойовому рюкзаці медики» (СМС) кожного взводу, додаткові засоби можуть бути в бійців рівня CLS.
- Резерви медичних засобів мають зберігатись в роті, зі завчасним поповненням через медичний пункт батальйону.

ЗАГАЛЬНІ МІРКУВАННЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ЕВАКУАЦІЇ:

- У вашому підрозділі мають бути сформовані чіткі стандартні операційні процедури для організації та проведення евакуації поранених із зони вогню, під час стабілізації, транспортуванню до ПЗП та ППП. Крім того варто створити (використовувати надані) кодовані сигнали для управління процесом евакуації.
- Маршрути (шляхи) CASEVAC потрібно обирати з урахуванням: мінімального ризику обстрілу (як прямим та і не прямим вогнем), потраплянням на МВЗ та інші перешкоди.
- Основні та альтернативні маршрути (шляхи) евакуації повинні бути відомі всім в/с підрозділу та затверджені старшим начальником.
- За можливості, евакуацію (на всіх етапах) слід супроводжувати з використанням БПЛА для моніторингу ситуації на маршрутах. Вночі транспортні засоби краще використовувати без освітлення.
- Обов'язково враховуйте час та необхідні сили та засоби на усіх етапах евакуації (враховуючи місцевість, погоду та дії противника).

13. ЯК НАДАТИ ПСИХОЛОГІЧНУ ДОПОМОГУ.

ВАШ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЕЦЬ ПОТРЕБУЄ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ (СТРАХ, ПАНІКА, СТУПОР, ВІДМОВА ВИКОНУВАТИ БОЙОВЕ ЗАВДАННЯ)

Що необхідно зробити заздалегідь?

- Постійно вивчати морально-психологічний стан особового складу, щиро цікавитися станом їхніх справ та особистими проблемами, які слабкі сторони у ваших бійців і кому вони довіряють.
- Постійно наголошувати і готувати особовий склад до того, що будуть великі психологічні та фізичні навантаження і це є невід'ємною складовою на війні, як і втрати та поранення (травмування) в підрозділі.

Що необхідно зробити насамперед?

- Вибрати безпечне укриття для розмови.
- Почати розмовляти з таким військовослужбовцем і задавати елементарні питання, при тому впевнитися, що він не несе загрози вам та іншим бійцям. У разі необхідності роззброїти.
- Заспокоїти військовослужбовця твердим впевненим голосом. Для цього використовувати стандартні фрази «Все добре!», «Ти в безпеці!», «Все уже позаду!», «Ти не сам!» з повторюваннями. Ні в якому разі не кричати на нього і не погрожувати йому.
- Зрозуміти причину проблем у військовослужбовця — загиблі або поранені у підрозділі, нетверезий стан, наркотичне сп'яніння тощо.
- Почати описувати те, що хвилює військовослужбовця так, щоб він зрозумів, що для нього особисто немає небезпеки і ситуація під контролем, а командир розуміє що робить.

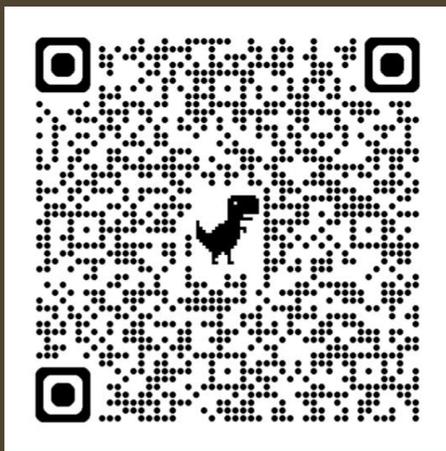
Які подальші дії?

- В залежності від стану військовослужбовця і його здатності виконувати бойове завдання — залишити його на позиції або відправити у тил, в безпечне місце у супроводі іншого військовослужбовця, з яким потерпілий у дружніх відносинах.
- Якщо військовослужбовець продовжує виконувати бойове завдання, то попросити його командира/товариша поспостерігати за ним і у разі необхідності надати допомогу.

Що далі?

- Доповісти старшому командирі і організувати для бійця фахову психологічну допомогу за межами підрозділу.
- Надати відпочинок такому військовослужбовцю.
- Обговорити дану ситуацію в підрозділі і визначити, що треба зробити, щоб така ситуація не повторилась з іншими. До цього можна залучати авторитетних бійців, кому довіряють.

Протокол “Я поруч!”

14. ПОРЯДОК ВИКЛИКУ ВОГНЮ АРТИЛЕРІЇ.

Вогонь артилерії викликається командиром підрозділу по:

- Запланованих цілях.
- Цілях, що виявлені.

В ході планування бою цілі противника нумеруються, а інформація про номери цілі та їх склад передається командирам артилерійських підрозділів.

для ВИКЛИКУ ВОГНЮ АРТИЛЕРІЇ
В БОЮ КОМАНДИР ПОДАЄ КОМАНДИ:

По планових цілях:

- «МАРС», я «ДОЦЕНТ», Ціль 102, мотопіхота, ВОГОНЬ!
- «ХІМЕРА», я «ДОЦЕНТ», Ціль 302, причіпна артилерія на вогневих позиціях, ВОГОНЬ!

По цілях, що виявлені

- «МАРС», я «ДОЦЕНТ», ЦІЛЬ — скупчення піхоти у лісосмузі, X — ____, Y — ____, ВОГОНЬ!

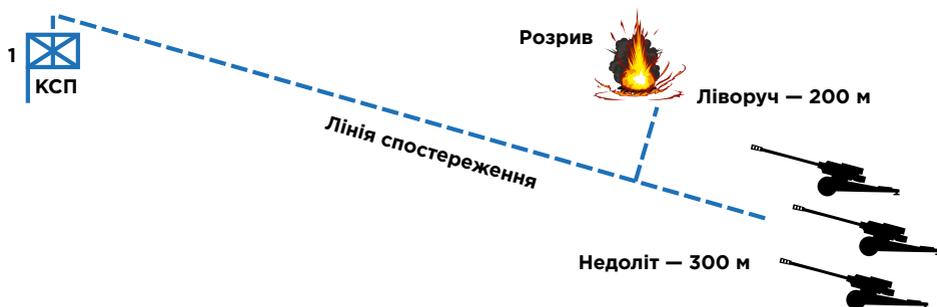
Під час виклику вогню враховувати час виклику, який вам надасть артилерист під час планування.

15. ПОРЯДОК КОРЕГУВАННЯ ВОГНЮ АРТИЛЕРІЇ.

А. ВАРІАНТ «ПЕРЕЛІТ — НЕДОЛІТ»:

- Вкажіть своє місце артилеристу.
- Викличте вогонь та спостерігайте за розривами.
- Доповідайте відхилення розривів від цілі.
- Спостерігайте за діями цілі та продовжуйте корегування.
- Доводьте результат артилеристу.

«МАРС», я «ДОЦЕНТ», по розриву, ліворуч — 200, недоліт — 300, ВОГОНЬ!

Б. ВАРІАНТ «ПІВНІЧ-ПІВДЕНЬ»:

- Зорієнтуйтеся за сторонами світу.
- Викличте вогонь та спостерігайте за розривами.
- Доповідайте відхилення розривів від цілі.
- Спостерігайте за діями цілі та продовжуйте корегування.
- Доводьте результат артилеристу.

«МАРС», я «ДОЦЕНТ», по групі розривів, південь — 200, захід — 50, ВОГОНЬ!

16. ДОПОВІДЬ ПРО ОБСТАНОВКУ ПІД ЧАС ЗУСТРІЧІ З ПРОТИВНИКОМ.

№	Час та дата _____ «_____», Я – «_____», доповідаю обстановку, ПРИЙОМ!	
1	Розмір Розмір виявленого підрозділу? Кількість о/с, ОБТ, МТЗ (зброя, палатки, ін.)?	
2	Дії Характер дій виявленого підрозділу? Яка діяльність відбувалась? Опис ситуації?	
3	Місце Місцеположення виявленого підрозділу? Де відбулась подія? Опис місця події? Координати?	
4	Підрозділ/уніформа противника Назва виявленого підрозділу, об'єкту? Рота, батальйон, бригада, дивізія? В яку форму одягнуті? Яке спорядження мають на собі (бронежилети, протигазу, спецзасоби тощо)?	
5	Час Час спостереження? Коли відбулась подія?	
6	Зброя Тип озброєння, бойової техніки, транспортних засобів, обладнання у виявленому підрозділі противника?	
7	Рішення командира Перелік дій, виконаних підрозділом, та рішення командира підрозділу на подальші дії	

S.A.L.U.T.E

Протокол доповіді про противника, використовується для передачі повної інформації при виявленні противника або повторному спостереженні.

S (size) РОЗМІР – кількість та склад сил противника	Спостерігаю піхотне відділення та одну БМП
A (actions) Дії – що виконує противник	Піхота рухається пішим порядком, БМП веде вогонь по позиції «КІРПІЧ»
L (location) МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ або НАПРЯМОК РУХУ	Піхота на північ від першого орієнтира 100 метрів БМП на північний захід від другого орієнтира 5 метрів
U (unit) ПІДРОЗДІЛ – ідентифікація противника за підрозділом, або рівнем тренуваності / небезпеки	По формі розгвардія На БМП знак «Z»
T (time) ЧАС – виявлення противника	Виявлено о 06:30
E (equipment) СПОРЯДЖЕННЯ – додаткове озброєння або важливе устаткування, яке має противник	У піхоти РПГ та «ПЕЧЕНІГ», на БМП встановлено ПТРК «Конкурс»
A (our actions) НАШІ ДІЇ – що ми зробили після / під час виявлення противника	Зайняли вогневі позиції, викликали вогонь 120 мм мінометами, можемо корегувати

ПРОТОКОЛ «3D»

Цей протокол можна використовувати для швидкої передачі інформації своєму командирові про противника, якого було помічено перед тим, як він встиг виявити наш підрозділ

D (direction) НАПРЯМОК – можемо використовувати метод вказівки за годинниковою стрілкою	Бачу противника на 11 годин
D (distance) ДИСТАНЦІЯ – вказуємо дистанцію від нас до противника	300 метрів від нас
D (description) ОПИС – короткий опис противника, його кількості та озброєння	2 військовослужбовця, кулеметник з ПКМ та стрілець

17. ЗАПИТ НА МЕДИЧНУ ЕВАКУАЦІЮ.

№	Час та дата _____ «_____», Я — «_____», запит на медичну евакуацію, ПРИЙОМ!	
1	Координати точки евакуації	
2	Радіочастота, позивний	
Кількість поранених за категорією		
3	A — НЕВІДКЛАДНІ, мають бути евакуйовані протягом 2 годин	A
	B — ПРИОРИТЕТНІ, мають бути евакуйовані протягом 4 годин	B
	C — ЗВИЧАЙНІ, мають бути евакуйовані протягом 24 годин	C
Вимоги до спеціального обладнання		
4	☐ A — нічого	☐ C — пристрій для витягування
	☐ B — система для підйому	☐ D — апарат ШВЛ
	☐ E — інше	
Безпека в точці евакуації		
5	☐ A — противник відсутній	☐ C — противник присутній (попередження)
	☐ B — присутність противника можлива	☐ D — противник присутній (необхідне супроводження)
Позначення точки евакуації		
6	☐ A — панелі (щити)	☐ B — фаєр (піротехніка)
	☐ D — нічого	☐ C — сигнальний дим
Кількість поранених за статусом		
7	☐ A — військовослужбовець з власного підрозділу	☐ B — військовослужбовець з інших підрозділів
	☐ C — діти	☐ D — цивільна особа
РХБ обстановка (забруднення) / опис району евакуації		
8	☐ A — забруднення відсутнє	☐ B — біологічне
	☐ C — хімічне	☐ R — радіаційне
	☐ U — невідоме / не встановлено	☐ I — інше

18. ЗАПИТ НА ВОГНЕВУ ПІДТРИМКУ.

№ ЗАПИТУ		ЧАС ТА ДАТА	
ВІД КОГО		КОМУ	
1	Позивний вогневого підрозділу		
	Позивний підрозділу, що здійснює запит		
	Вогневе завдання		
	Положення підрозділу, що здійснює запит		
2	Розташування цілі	Координати _____ _____	Дальність _____
		Висота _____ _____	Напрямок _____ Висота _____
3	Характеристики та опис цілі	А — піхота, В — танки (БМП, БТР). С — батарея (взвод) артилерійська (мінометна) D — інше _____ _____	(Якщо вогонь по запланованій цілі) Ціль № _____ Прийом!
		Кількість (за необхідністю) _____ Ступінь захищеності Відкрита, укрита Розмір (фронт / глибина) _____/_____	
Виконавча команда		За мою команду, Прийом! (після доповіді про готовність) Вогонь!	(Відкриття вогню термінове або по готовності) Вогонь!

19. ДОПОВІДЬ
ПРО ВИЯВЛЕННЯ
САМОРОБНИХ
ВИБУХОВИХ
ПРИСТРОЇВ (СВП),
ВИБУХО-НЕБЕЗПЕЧНИХ
ПРЕДМЕТІВ (ВНП).

№ ЗАПИТУ		ЧАС ТА ДАТА
ВІД КОГО		КОМУ
1	Дата-часова група виявлення СВП (ВНП)	
2	Хто виявив та його координати	
3	Тип СВП (ВНП) та його кількість А. Скинуті: вид, кількість В. Встановлені: вид, кількість С. Вистріляні: вид, кількість D. Кинуті: вид, кількість E. Інші	
4	Координати положення СВП (ВНП)	
5	Координати місця зустрічі	
6	Спосіб підтримання зв'язку (частота, позивний, номер телефону)	
7	Опис тактичної обстановки та місцевості	
8	Імовірність супутніх втрат та кому (чому) загрожує А. Техніка В. Споруди С. Інші сили і засоби	
9	Вжиті захисні заходи	
10	Надання пріоритетності СВП (ВНП)	

Категоріювання (пріоритезація) загрози (СВП / ВНП):

А. Негайна (категорія А) — блокування можливостей підрозділу здійснювати маневр та виконувати завдання; загрожує важливим силам і засобам, необхідним для виконання завдання.

В. Непряма (категорія В) — суттєвий вплив на можливості підрозділу здійснювати маневр та виконувати завдання; загрожує важливим силам і засобам, необхідним для виконання завдання.

С. Мінімальна (категорія С) — несуттєвий вплив на можливості підрозділу здійснювати маневр та виконувати завдання; загрожує неважливим силам і засобам.

Д. Незагрозлива (категорія D) — незначний вплив або відсутність впливу на можливості та виконання завдання підрозділу.

20. ОСНОВНІ УМОВНІ ТАКТИЧНІ ЗНАКИ.

ЗАГАЛЬНЕ ПОЗНАЧЕННЯ СВОЇХ ПІДРОЗДІЛІВ ТА ПІДРОЗДІЛІВ ПРОТИВНИКА

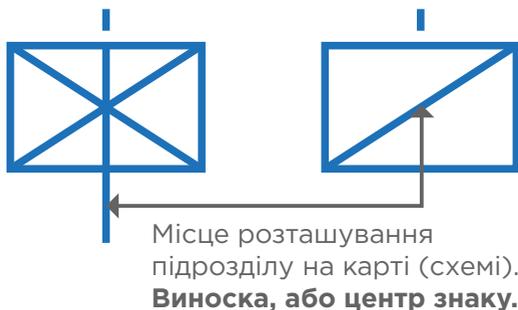
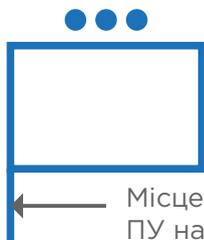

Варіанти позначення дружніх підрозділів.

Варіанти позначення підрозділів противника.

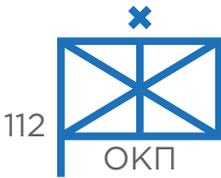
ОСОБЛИВОСТІ ПОЗНАЧЕННЯ ТОЧНОГО МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ ПУНКТУ УПРАВЛІННЯ, ПІДРОЗДІЛУ, ЗРАЗКА ОБТ НА КАРТІ АБО СХЕМІ

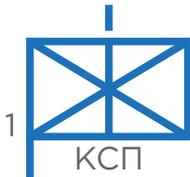
МІСЦЕ РОЗТАШУВАННЯ ТАНКА НА КАРТІ АБО СХЕМІ.

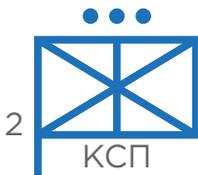
ПУНКТИ УПРАВЛІННЯ

Основний командний пункт
112 обр.

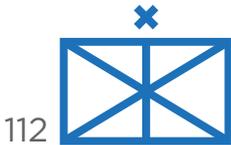

Командно-спостережний пункт
1 стрілецької роти.

Командно-спостережний пункт
2 стрілецького взводу.

ПІДРОЗДІЛИ

112 обр.

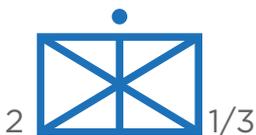
130 об 241 обр.

1 стрілецька рота 130 об.

2 стрілецький взвод 1 стрілецької
роти 130 об.

2 стрілецьке відділення 1 стрілецького взводу 3 стрілецької роти.

Механізований підрозділ.

Танковий підрозділ.

Артилерійський підрозділ.

Реактивний артилерійський підрозділ.

Протитанковий підрозділ.

Підрозділ ППО.

Мінометний підрозділ.

Підрозділ вогневої підтримки.

ОЗБРОЄННЯ І ВІЙСЬКОВА ТЕХНІКА

Танк.

Бойова машина піхоти.

Бронетранспортер.

Автомобіль.

Автомат (гвинтівка).

Кулемет (загальне позначення).

РПГ-7.

СПГ-9.

АГС-17.

Протитанковий ракетний комплекс.

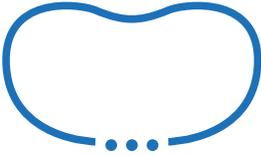
ІНШІ ЗНАКИ

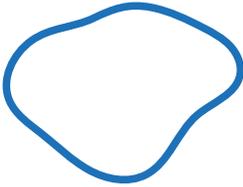
Основний сектор вогню.

Додатковий сектор вогню.

Опорний пункт взводу.

Район розташування
(вихідний район для наступу,
район очікування, збору,
зосередження тощо).

Вогнева засідка.

Перекрита щілина.

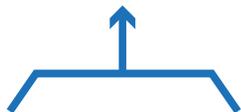
Бліндаж.

Пункт боєпостачання 1 ср.

Вогневий рубіж.

Атакувати вогнем — вогневе ураження противника без зближення.

Система траншей.

Протипіхотна міна.

Протитанкова міна.

Мінне поле (змішане).

Рубіж (переходу в атаку, спішування тощо).

ДОДАТКИ

**ДОДАТОК А.
ПЕРЕЛІК ЗБРОЇ ТА МТЗ СТРІЛЕЦЬКОГО
ВІДДІЛЕННЯ, НАЯВНІСТЬ І СТАН ЯКИХ
НЕОБХІДНО ПЕРЕВІРИТИ (ВАРІАНТ).**

Документи	Домкрат	Гак
Польова кухня	Запасні діжки	Запасні батареї
Гідратори	Чохли для запасних діжок	Наколінники та налокітники
Амуніція/магазини	Автомобільні інструменти	Засіб від комах
Особиста зброя	Бінокль	Захисний шолом
Захисні маски	Беруші	Бронежилет
Всі елементи одягу згідно пакувального списку	Засоби для чищення зброї	Гумові чоботи
Ліхтарики	Запас їжі	...
Радіостанції	Таблетки для очищення води	
Засоби нічного бачення	Годинник	
Пончо	Захисні креми	
Дощовик	Рукавиці	
Каремат	...	
Карта		
Багнет		
Компас		
Записник/ручка/олівець		
Шпильки		

ДОДАТОК Б.

БОЙОВИЙ НАКАЗ КОМАНДИРА РОТИ (ВАРІАНТ).

БОЙОВИЙ НАКАЗ 1 мр № 1. КСП — ТАБАЇВКА. 16.00 28.01.
Карта 25 000, видання 2022 р.

1. ВИСНОВКИ ІЗ ОЦІНЮВАННЯ ПРОТИВНИКА

На напрямку дій 1 мр очікується наступ до БТГр 55 омсбр. Розвідувальні підрозділи та рекогносцировочні групи противника зранку 28.01 виявлені в районах ПІЩАНЕ (0312), СТЕПОВА НОВОСЕЛІВКА (0317).

Для корегування вогню артилерії противник застосує БПЛА.

Дії передових підрозділів противника інтенсивно підтримує армійська авіація (Ка-52) та штурмова авіація (Су-25). Активно діють ДРГ противника зі складу 22 обр-СпП.

Сильними сторонами противника є: можливість авіаційної підтримки дій підрозділів; наявність великої кількості ББМ в підрозділах противника та велика кількість артилерії. Слабкими сторонами противника є: погане знання місцевості; критична залежність від постачання ПММ.

Початок наступу противника можливий о 06.00 01.02.

2. ЗАВДАННЯ, ЯКІ ВИКОНУЮТЬСЯ СИЛАМИ І ЗАСОБАМИ СТАРШОГО КОМАНДИРА НА НАПРЯМКУ ДІЙ РОТИ, А ТАКОЖ ЗАВДАННЯ СУСІДІВ І РОЗМЕЖУВАЛЬНІ ЛІНІЇ З НИМИ

Засобами командира 72 омбр в інтересах дій 1 мр в ході ведення оборонного бою уражаються:

вогнем 2 гсадн 72 омбр:

ціль № 205 — колона РТГр на мосту (0216);

ціль № 303 — колона взводу — в районі перехр. пол. до-ріг (01113)

Для відривання позицій з 13.30 до 19.00 29.01 в інтересах роти працює ПЗМ-2.

Сусід праворуч — 3 мв 2 мр 1 мб 72 омбр має завдання обороняти опорний пункт в районі з центром вис. 159.5 (0118) з метою не допустити прориву противника по асф. дорозі в напрямку КУПЯНСЬК, НОВОСЕЛІВСЬКЕ.
Сусіда ліворуч немає.

3. БОЙОВЕ ЗАВДАННЯ РОТИ ТА ЗАМИСЕЛ БОЮ

1 мр з птв ПТРК, танком №123, зрвід, ісвід, розрахунком АГС-17 має завдання перейти до оборони опорного пункту: вигин пол. дороги (99167), перехр. пол. доріг (98125), вис. 181.5 (97143) з метою відбити наступ противника в напрямку ПІЩАНЕ (0312), вис. 173.8 (9813), нанести йому максимальних втрат та створити необхідні умови для переходу в наступ.

Передній край оборони 1 мр — по рубежу: вигин пол. дороги (99167), вис. 179.6 (9915), вис. 173.8 (9813), перехр. пол. доріг (98125).

Смуга вогню роти: праворуч — правий край РОП, вис. 188.0 (0016); ліворуч — лівий край РОП, вис. 150.1 (9912).
Додатковий сектор обстрілу: праворуч на вис. 155.3 (0017).

Замислом командира роти передбачено:

основні зусилля в оборонному бою роти зосередити на напрямку вис. 167.3 (0113), вис. 173.8 (9813), вис. 181.5 (9714);

противника, що висувається і розгортається, розгромити послідовно зосередженим вогнем артилерії бригади по цілях №№ 204, 205, 301, 302, 303, РЗВ «Лев», НЗВ «Грб», вогнем мінометної батареї батальйону за викликом;

з розгортанням противника в бойовий порядок вогневе ураження наносити з гармат БМП і ПТЗ, в першу чергу знищувати танки, бойові броньовані машини, ПТЗ;

у випадку вклинення противника в проміжок із сусідом праворуч, нанести йому ураження фланговим вогнем із опорного пункту лівофлангового взводу, а також, при

необхідності, вогнем мінбатр за викликом;
у випадку вклинення противника в проміжки між опорними пунктами взводів першого ешелону, зупинити його вогнем бронегрупи з вогневих рубежів № 1 або № 2;
бойовий порядок роти побудувати в один ешелон з такими елементами бойового порядку: перший ешелон, бронегрупа, підрозділ ППО;
у системі опорних пунктів та вогневих позицій мати основні і запасні вогневі позиції БМП, ПТРК, а також забезпечити можливість ведення кругової оборони усіх опорних пунктів.

Висування до опорного пункту роти здійснити повзводно за різними маршрутами. Опорний пункт роти зайняти до 07.00 29.01.

Обладнання в інженерному відношенні опорного пункту роти в обсязі робіт першої черги закінчити до 18.00 29.01.

4. БОЙОВІ ЗАВДАННЯ ШТАТНИМ І ДОДАНИМ ПІДРОЗДІЛАМ НАКАЗУЮ:

1 мв з розрахунком ПТРК «Корсар», розрахунком АГС-17, двома саперами — перший ешелон — обороняти опорний пункт: вигин польової дороги (99167), вис. 179.6 (9915), вис. 198.5 (9815), нанести ураження підрозділам противника, що наступають та не допустити їх прориву в напрямку вис. 174.9 (0015), вис. 198.5 (9815), перехр. пол. доріг (97161) та зупинити його наступ.

Смуга вогню — вигин польової дороги (99167), вис. 188.0 (0016); вис. 179.6 (9915), перехр. пол. доріг (00147).

Додатковий сектор обстрілу — праворуч на вис. 155.3 (0017).

Ділянка зосередженого вогню взводу — своїм рішенням.

Засобами командира 72 омбр в інтересах дій 1 мв уражається вогнем

2 гсадн 72 омбр ціль № 301 — колона ВТГр в районі перехр. пол. доріг (01159);

Засобами командира 1 мб — вогнем мінбатр цілі противника за викликом командира 1 мв.

Забезпечити стик із сусідом праворуч.

Опорний пункт зайняти до 07.00 29.01. Маршрут висування до опорного пункту взводу визначити своїм рішенням.

КСП 1 мв до 08.00 29.01 розгорнути в районі вис. 198.5 (9815).

Праворуч — 3 мв 2 мр 1 мб 72 омбр має завдання обороняти опорний пункт в районі з центром вис. 159.5 (0118) з метою не допустити прориву противника по асф. дорозі в напрямку КУПЯНСЬК, НОВОСЕЛІВСЬКЕ. Розмежувальна лінія з 2 мр — вис. 177.9 (0215), вик. дамба (0116), вис. 155.3 (0017), вис. 141.2 (9818).

Ліворуч — 2 мв 1 мр має завдання обороняти опорний пункт з метою відбиття наступу противника та недопущення його прориву в напрямку вис. 148.6 (0013), вис. 181.5 (9714).

Підтримує — мінбатр 1 мб, 2 гсадн 72 омбр;

2 мв з розрахунком ПТРК «Корсар», двома саперами — перший ешелон — обороняти опорний пункт: перехр. польових доріг (98142),

вис. 173.8 (9813), 500 м півн-зах. вис. 181.5 (9714), нанести ураження підрозділам противника, що наступають та не допустити їх прориву в напрямку вис. 148.6 (0013), вис. 181.5 (9714) та зупинити його наступ.

Смуга вогню — перехр. пол. доріг (98142), перехр. пол. доріг (00147); вис. 173.8 (9813), північний край лісосмуги (00137).

Додатковий сектор обстрілу — праворуч на вис. 174.9 (0015).

Ділянка зосередженого вогню взводу — своїм рішенням.

Засобами командира 72 омбр в інтересах дій 2 мв уражається:

вогнем 2 гсадн 72 омбр — ціль № 302 — колона ВТГр в

районі перехр. пол. доріг (01148);
вогнем 1 гсадн 72 омбр — НЗВ «Граб» — піхота противника, що атакує (9914)

Засобами командира 1 мб — вогнем мінбатр цілі противника за викликом командира 2 мв.

Забезпечити стик із сусідом праворуч.

Опорний пункт зайняти до 07.00 29.01. Маршрут висування до опорного пункту взводу визначити своїм рішенням.

КСП 2 мв до 08.00 29.01 розгорнути в районі 500 м півн.-сх. вис. 173.8 (9813).

Праворуч — 1 мв 1 мр має завдання обороняти опорний пункт з метою відбиття наступу противника та недопущення його прориву в напрямку вис. 174.9 (0015), вис. 198.5 (9815), перехр. пол. доріг (97161).

Ліворуч — 3 мв 1 мр має завдання обороняти опорний пункт з метою відбиття наступу противника та недопущення його прориву в напрямку вис. 150.1 (9912), перехр. пол. доріг (91133).

Підтримує — мінбатр 1 мб, 2 гсадн 72 омбр;

3 мв з розрахунком ПТРК «Корсар», двома саперами — перший ешелон — обороняти опорний пункт: 300 м півд.-зах. вис. 173.8 (9813), перехр. пол. доріг (98125), 500 м зах. перехр. пол. доріг (97133), нанести ураження підрозділам противника, що наступають та не допустити їх прориву в напрямку вис. 150.1 (9912), перехр. пол. доріг (97133) та зупинити його наступ.

Смуга вогню — 300 м півд.-зах. вис. 173.8 (9813), північний край лісосмуги (00137); перехр. пол. доріг (98125), вис. 150.1 (9912).

Додатковий сектор обстрілу — праворуч на вис. 148.6 (0013).

Ділянка зосередженого вогню взводу — своїм рішенням.

Засобами командира 72 омбр в інтересах дій 3 мв уражається вогнем

2 гсадн 72 омбр ціль № 303 — колона ВТГр в районі перехр. пол. доріг (01113);

Засобами командира 1 мб — вогнем мінбатр цілі противника за викликом командира 3 мв.

Забезпечити стик із сусідом праворуч.

Опорний пункт зайняти до 07.00 29.01. Маршрут висування до опорного пункту взводу визначити своїм рішенням.

КСП 3 мв до 08.00 29.01 розгорнути в районі 300 м півд.-сх. перехр пол. доріг (98125).

Праворуч — 2 мв 1 мр має завдання обороняти опорний пункт з метою відбиття наступу противника та недопущення його прориву в напрямку вис. 148.6 (0013), вис. 181.5 (9714).

Сусіда ліворуч немає.

Підтримує — мінбатр 1 мб, 2 гсадн 72 омбр

бронегрупі у складі БМП №110, танк №123 на чолі із командиром танку — з визначених вогневих рубежів наносити вогневе ураження противнику і не допустити його просування в глибину опорного пункту роти. Вогневі рубежі підготувати: №1 — 500 м півд. вис. 179.6 (9915), 400 м півд.. перехр пол. доріг (98143); №2 — 400 м півд.-сх. вис. 173.8 (9813), 100 м півн.-сх. перехр. пол. доріг (97133). Час зайняття вогневого рубежу №1 — «С»+0.05; №2 — «С»+0.06. Маршрути виходу на вогневі рубежі визначити своїм рішенням. Район збору — з центром 200 м півн. вис. 181.5 (9714) в лісосмузі. Бути в готовності до виконання завдань з евакуації поранених та підвезення боєприпасів підрозділам першого ешелону. Висування в район зосередження здійснити в колоні 2 мв.

зенітному ракетному відділенню прикрити підрозділи роти під час підготовки та ведення оборонного бою від ударів повітряного противника з напрямку ПІЩАНЕ (0312), вис. 148.6 (0013) з висот до 3500 м. Основні зусилля зосередити на прикритті КСП роти, підрозділів

першого ешелону. Основні стартові позиції — в районі вис. 181.5 (9714), запасні стартові позиції — в районі вис. 198.5 (9815). Висування в район основних стартових позицій здійснити разом з КСП роти.

5. ВИТРАТА РАКЕТ І БОЄПРИПАСІВ НА ВИКОНАННЯ БОЙОВОГО ЗАВДАННЯ

Витрату ракет і боєприпасів на день бою встановити: до БМП — 1,0 БК, ПТЗ — 3,0 БК, СЗ — 2,0 БК, ПЗРК — 3,0 БК.

6. ЧАС ГОТОВНОСТІ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАННЯ ТА ПОРЯДОК ДОПОВІДІ ЗАМИСЛУ

Час готовності 1 мр до ведення оборонного бою — 15.00 30.01.

Інженерні загородження перед переднім краєм оборони встановити до 18.00 29.01.

Замисел оборонного бою доповіді на КСП 1 мр з 21.00 по 22.20 28.01

7. МІСЦЕ І ЧАС РОЗГОРТАННЯ КСП ТА НАПРЯМОК ЙОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ, ПОРЯДОК ПЕРЕДАЧІ УПРАВЛІННЯ У ВИПАДКУ ВИХОДУ З ЛАДУ КСП РОТИ

КСП 1 мр з 06.20 30.01 розгорнути в районі вис. 181.5 (97143).

У випадку виходу з ладу КСП 1 мр управління ротою покладається на командира 2 мв.

Командир 1 механізованої роти

ДОДАТОК В. ПОПЕРЕДНЄ БОЙОВЕ РОЗПОРЯДЖЕННЯ КОМАНДИРА РОТИ (ВАРІАНТ).

ПОПЕРЕДНЄ БОЙОВЕ РОЗПОРЯДЖЕННЯ 1 мр № 1. КСП — ТАБАЇВКА. 10.00 28.01. Карта 25 000, видання 2022 р.

1. СТИСЛІ ВІДОМОСТІ ПРО ПРОТИВНИКА

На напрямку дій 1 мр очікується наступ до БТГр 55 омсбр. Розвідувальні підрозділи та рекогносцировочні групи противника зранку 28.01 виявлені в районах ПИЩАНЕ (0312), СТЕПОВА НОВОСЕЛІВКА (0317).

Для корегування вогню артилерії противник застосовує БПЛА.

Дії передових підрозділів противника інтенсивно підтримує армійська авіація (Ка-52) та штурмова авіація (Су-25). Активно діють ДРГ противника зі складу 22 обрСпП.

2. ОБ'ЄКТИ І ЦІЛІ, ЩО УРАЖАЮТЬСЯ В ІНТЕРЕСАХ РОТИ ЗАСОБАМИ СТАРШОГО КОМАНДИРА

Засобами командира 72 омбр в інтересах дій 1 мр в ході ведення оборонного бою уражаються:

вогнем 2 гсадн 72 омбр:

ціль № 205 — колона РТГр на мосту (0216);

ціль № 303 — колона взводу — в районі перехр. пол. доріг (01113).

Для відривання позицій з 13.30 до 19.00 29.01 в інтересах роти працює ПЗМ-2.

3. БОЙОВЕ ЗАВДАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ РОТИ

1 мр з птв ПТРК, танком №123, зрвід, ісвід, розрахунком АГС-17 має завдання перейти до оборони опорного пункту: вигин пол. дороги (99167), перехр. пол. доріг (98125), вис. 181.5 (97143) з метою відбити наступ противника в напрямку ПИЩАНЕ (0312), вис. 173.8 (9813), нанести йому максимальних втрат та створити необхідні умови для переходу в наступ.

Передній край оборони 1 мр — по рубежу: вигин пол. дороги (99167), вис. 179.6 (9915), вис. 173.8 (9813), перехр. пол. доріг (98125).

Смуга вогню роти: праворуч — правий край РОП, вис. 188.0 (0016); ліворуч — лівий край РОП, вис. 150.1 (9912).
Додатковий сектор обстрілу: праворуч на вис. 155.3 (0017).

4. ОСНОВНІ ЗАХОДИ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО БОЮ ТА ЧАС ГОТОВНОСТІ ДО ДІЙ

Головному сержанту роти:

до 15.30 поповнити запаси боєприпасів з розрахунку на день бою: до БМП — 1,0 БК, ПТЗ — 3,0 БК, СЗ — 2,0 БК, ПЗРК — 3,0 БК. Поповнення боєприпасів здійснювати зі складу РАО батальйону. Також отримати ракети білого, зеленого та червоного вогню з розрахунку 6 шт. на кожного офіцера та сержанта.

Сержанту з МТЗ:

у взаємодії з техніком роти з 10.30 до 12.00 у районі зосередження заправити техніку до повної заправки; забезпечити особовий склад роти сухими пайками на одну добу, в подальшому організувати приготування і доставку їжі на опорний пункт роти.

ЗКР з озброєння:

до 15.00 перевірити стан ОВТ, встановити спроможність самостійного ремонту, з водіями провести технічне обслуговування автомобільної техніки.

Старшому бойовому медику:

до 12.00 провести огляд укомплектованості індивідуальних аптечок та групових (взводних) медичних комплектів. До 16.00 доотримати в МПБ необхідне майно.

Радіотелефоністу:

до 18.00 перевірити та підготувати засоби зв'язку, налагодити зв'язок у всіх підрозділах роти, в тому числі доданих, на основному та запасному каналах радіомережі 1 мр.

Екіпажу БПЛА:

підготувати квадрокоптер та до 15.00 провести дорозвідку майбутнього опорного пункту роти, а також переднього краю на глибину до 3 км. В подальшому бути в готовності вести спостереження за противником перед його переднім краєм і в глибині оборони з метою виявити вогневі позиції його артилерії та резерви.

Інженерні загородження перед переднім краєм оборони встановити до 18.00 29.01.

Час готовності 1 мр до ведення оборонного бою — 15.00 30.01.

Початок наступу противника можливий о 06.00 01.02.

5. ЧАС І СПОСОБИ ДОВЕДЕННЯ ЗАВДАНЬ

Під час підготовки до виконання бойового завдання засоби радіозв'язку працюють лише на прийом. Основний канал — 2, запасний — 4.

Бойовий наказ буде віддано на КСП роти о 16.00 28.01.

Командир 1 механізованої роти

ДОДАТОК Г. ДОПОВІДЬ ОБСТАНОВКИ (ВАРІАНТ).

1. О 18.00 12.12.2023 за допомогою БПЛА виявлено рух до танкової роти противника, яка станом на 19.00 12.12.2023 зайняла укриття на західній околиці ЧЕРВОНЕ. Танки противника знаходяться на відстані 15 км від переднього краю оборони роти. Танки розосереджені та замасковані. Особовий склад танкового підрозділу пересувається довкола капітальної будівлі (9785). Виходячи з озброєння танкового підрозділу — Т-72Б3 — та тактичних знаків це може бути танкова рота 5 отбр противника.

2. З ср 110 об ТрО продовжує утримувати визначений опорний пункт.

3. Вирішив продовжити ведення розвідки виявленого противника. Уточнити кількість танків та їх координати. Координати цілі буду готовий надати через 30 хвилин.

4. Прошу нанести вогневе ураження противнику, що виявлений.

ДОДАТОК Д. ТИПОВІ КОМАНДИ, ЯКІ ПОДАЄ КОМАНДИР В БОЮ.

«**Взвод**, у напрямку башти, в лінію відділень — **РУШ**».

«**Взвод**, у напрямку дев'ятиповерхівки, напрямне перше відділення, друге **відділення** — праворуч, третє **відділення** — ліворуч — **РУШ**».

«**Рота** — у напрямку перехрестя доріг — **ДО БОЮ**».

«**Взвод**, за мною — **ДО БОЮ**».

«**Відділення**, на рубіж лінії стовбів, напрямний — «**ВІТЕР**» — **ДО БОЮ**».

«**Взвод** — **СТІЙ**».

«**Відділення** — **ВПЕРЕД**».

«**Взвод**, праворуч (ліворуч, кругом), у напрямку такого-то предмета (на такий — то рубіж) — **РУШ**».

«**Взвод**, у напрямку такого-то предмета, в лінію відділень — **РУШ**».

«**Відділення**, за мною, в колону по одному — **РУШ**».

«Противник з фронту (з тилу, справа, зліва), **взвод** — **ДО БОЮ**».

«**Відділення**, у напрямку такого-то предмета (на такий-то рубіж), перебіжкою, за мною — **ВПЕРЕД**».

«**Взвод**, у напрямку такого-то предмета (на такий-то рубіж), по-пластунськи справа, відділеннями — **ВПЕРЕД**».

«**Взвод**, відійти на такий-то рубіж, справа по відділеннях — **НАЗАД**».

«**Відділення** «**БРАВО**», на запасну вогневу позицію — **ДО БОЮ**».

«**Взвод**, збільшити (зменшити) швидкість та дистанцію».

«**Взвод**, **В УКРИТТЯ**, спостерігач на місці».

«**Відділення**, **ГРАНАТА**» (якщо противник кинув гранату).

«**Відділення**, **УЛАМКИ**» (перед тим як кинути гранату).

«**Відділення**, **ДО МАШИНИ**».

«**Відділення**, **ПО МІСЦЯХ**».

«**КУЛЕМЕТНИК**, орієнтир другий, вправо 50, ближче 100, РПГ біля зеленого куща, **ВОГОНЬ**».

«**ГРАНАТОМЕТНИК**, попереду окреме дерево, вправо 20, далі 100 — **БТР**, **ВОГОНЬ**».

Посилання на наші соціальні мережі

